

Leto XX. Štev. 203

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK IVAN SINKOVEC UREJA UREDNIŠKI ODBOR List izhaja vsak dan razen petka. Cene 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

»LJUDSKA PRAVICA« USTANOVLJENA 8. OKTOBRA 1934 KOT DNEVNIK IN PREDNIK, OD OSVOBODITVE DO 1. JUL. 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT DNEVNIK »OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO«.

PO BRUSELSKIH NEUSPEHIN IN LONDONSKIH RAZGOVORIH

Ta teden odločena usoda EOS?

London je v krizi EOS pokazal za položaj Francije več razumevanja kot druge zahodne velesile — Ali se bodo sestali predstavniki ZDA, Velike Britanije in Francije?

London, 24. avg. (Tanjug). Po včerajšnjih britansko-francoskih razgovorih v Chartwellu, katerih lakonično sporočilo ne govori ničesar, razen o odločnosti dveh vlad, da bodo storile »takošnje taktične ukrepe, da bi ohranili enotnost svobodnih narodov Zahoda«, poudarjajo diplomatski krogi v Londonu, da bo ta teden končno odločena usoda EOS.

Čeprav se je zvedelo, da razgovori niso dočela zadovoljili obeh strani in da se niso odločili glede nobene določene načrtne akcije, vendar izmenjava mnenj med Churchillom in Mendès-Franceom ni bila — kot sodijo v Britaniji — »nezadovoljiva«. Če, da je Mendès-France pritril britanski tezi, da bi sleherno odlaganje glede EOS bilo veliko slabše kot to, da bi francoska skupščina takoj ta spor zavrnila. Mendès-France se strinja z britansko vlado, da ni treba odložiti debato v francoski skupščini. Takošnje praktične ukrepe, o katerih je govoril v sporočilu o razgovorih, pa bi storili že prihodnji teden, se pravi po zavrnitvi ali morebitnem sprejemu sporazuma o evropski vojski v francoski skupščini.

je Churchill zastopal v razpravah z Mendès-Franceom, je temeljila na opozarjanju zgodovinske odgovornosti Francije glede nadaljnje usode zahodne enotnosti. Churchillove besede, izrečene Mendès-Franceu ob slovesu — »storil bom vse, kar morem, da bi vam pomagala« — tolmačijo tu kot ohrabrujoče znamenje, da sta se dva ministrska predsednika sporazumela glede bistva takšne politike.

V francoskih krogih v Londonu poudarjajo, da je predsednik francoske vlade želel pred glasovanjem o evropski vojski spoznati najnovejša gledišča Velike Britanije, in sicer zato, ker je London v krizi glede EOS pokazal veliko več razumevanja za položaj Francije, kot druge zahodne velesile. Ti krogi izjavljajo, da je Mendès-France v Londonu uspel napraviti na Churchilla in Edena močan vtis in da je njegova politika tesnejšega britansko-francoskega sodelovanja naletela na popolno razumevanje britanske vlade.

Zato bo imel britanski zunanji minister Eden polne roke dela, kajti predvidena je intenzivna diplomatska dejavnost med zahodnimi državami, da bi tako brez odlašanja uveljavili ukrepe in prebodili nevarnost krize v zahodnem bloku. Diplomatski opazovalci v Londonu sodijo, da je tudi možno, da bi prišlo do sestanka predstavnikov ZDA, Velike Britanije in Francije, na katerem bi sestavili skupni akcijski načrt.

Washington, 24. avg. (AFP). Zunanji minister ZDA Foster Dulles je na svojem današnjem sestanku z novinarji od kraja prebral že pripravljeno izjavo o bruseljski konferenci in EOS. »Globoko obžalujem, da se Francija na bruseljski konferenci ni sporazumela z ostalimi petimi podpisnicami pogodbe o EOS,« je izjavil Dulles. »Ta pogodba vsebuje načela, ki imajo največji pomen za dolgotrajen mir in svobodo v Zahodni Evropi. Vendar nas precej tolaži dejstvo, da ostalih pet dežel odločno vztraja pri svojem stališču v prid temeljnih načel, čeprav so pokazale neko kolebanje glede njih uveljavljanja.«

Po neuspehu bruseljske konference izjavljajo londonski krogi danes, da je po mnenju britanske vlade sporazum o EOS vendarle še najboljša rešitev. London zato vztraja na tem, naj bi o tem sporazumu glasovali v francoski skupščini, čeprav so možnosti, da bi ga sprejeli, minimalne.

Med alternativnimi rešitvami, ki naj bi zamenjale sporazum o evropski vojski, navajajo v Londonu možnost, da bi dali Zahodni Nemčiji suverenost, potem pa bi začeli ustanovljati nemško vojsko v okviru atlantskega pakta. Nemški problem je — opozarjajo v Londonu — v akutni fazi in prvo, kar je treba storiti, je — suverenost Zahodne Nemčije. Britanska vlada se je obvezala 17. julija letos, da bo dala neodvisnost Zahodni Nemčiji ne glede na usodo EOS. Takšno je tudi stališče ZDA. Če bi odložili debato v francoski skupščini, bi bila to po mnenju Londona »nedopustna napaka« in »smrtni udarec« po celotnem sistemu politične in vojaške zveze zahodnih držav.

Dulles je dalje dejal, da se zaveda, da je postala pogodba o EOS predmet globokih nesoglasij v Franciji in nikakor ne podcenjuje težav, na katere je zadel ratifikacija pogodbe v Franciji. »Toda«, je pripomnil Dulles, »upam, da bo Francija, ko se bo znašla pred skrajno odločitvijo, ostala zvesta svoji veliki tradiciji idealizma, slonečega na realističnem naziranju, in da se bo odločila utrditi Evropsko obrambno skupnost, za katero je Francija dala pobudo, ne pa ostati ob strani.«

Ker glasovanje o evropski vojski v francoski skupščini ne bo povezano z glasovanjem o za-

načelom, po katerih so se tudi doslej ravnali.

Denver, 24. avg. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower se je posvetoval včeraj z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom o položaju, ki je nastal po bruseljski konferenci.

Državni podtajnik v francoskem zunanjem ministru De Beaumont, ki je bil na bruseljski konferenci, se je včeraj in danes razgovarjal s predsednikom posarske vlade Hofmannom. Razgovorov so se udeležili tudi predsednik socialno-demokratske stranke in številni strankini voditelji.

Na koncu poročila je rečeno, da so razgovori ponovno potrdili skladnost gledišč obeh vlad, da je treba nadaljevati dosedanje politiko v zvezi z evropsko rešitvijo posarskega vprašanja.

To je bilo prvo Eisenhowerjevo posvetovanje z Dullesom, odkar je odšel na počitnice v Denver, v državi Kolorado. Posvetovalna sta se prek teleprinterkega omrežja. James Hagerty, tiskovni tajnik Bele hiše, ni hotel povedati podrobnosti o tej izmenjavi mnenj med Eisenhowerjem in Dullesom. Na vprašanje, ali je ob tej priložnosti Eisenhower komentiral rezultate bruseljske konference, je Hagerty svetoval predstavnikom tiska, naj vprašajo o tem zunanjega ministra.

Poročilo, ki so ga objavili po razgovorih pravi, da je Beaumont obvestil svoje posarske politike o rezultatih bruseljske konference in o sedanjem položaju ter zlasti opozoril na željo predsednika francoske vlade Mendès-Francea, da bi posarsko vprašanje uredili v okviru politične in gospodarske integracije Zahodne Evrope, katere načela so predstavniki šestih držav v Bruslju ponovno potrdili. Predsednik posarske vlade kakor tudi predstavniki opozicije pa so poudarili, da pripisujejo velik pomen čimprejšji ureditvi posarskega vprašanja, hkrati pa so podčrtali svojo privrženost

ustavnih določb in bi žrtvoval svoje življenje, če bi bilo. to potrebno. Potem ko so poročilo objavili, se je predsednik Vargas vrnil v svoje stanovanje, da bi se odpotil. Nekaj minut kasneje pa so objavili vest, da je napravil samomor.

Politična kampanja direktorja časnika »Tribuna Imprensa« Lacerda je naletela doslej na različen sprejem v brazilski javnosti. Velik del ga je obsojal zaradi zahtev, naj bi domačo petrolejsko industrijo prepustili tujim trustom in ker je že od začetka podpiral intervencijo v Guatemali, Lacerda pa si je hkrati pridobil naklonjenost malingeščanov, obdolžujoč vlado, njene politike in družino predsednika Vargasa raznih zlorab, in pa z zahtevami, da je treba ustanoviti nacionalno ligo proti kraji in korupciji v državnem aparatu.

Paris, 24. avg. (AFP). Predsednik francoske vlade Mendès-France je sprejel dopolne ameriškega veleposlanika v Parizu Dillona in se z njim dolgo razgovarjal.

Po nekaterih poročilih je brazilski predsednik ponoči odstopil, po drugih pa je tik pred samomorom zaprosil za dopust — Edini gospodar položaja je vojska

Politična kriza v Braziliji

Vremenska napoved

Rio de Janeiro, 24. avgusta (AFP). — Predsednik republike Brazilije, Getulio Vargas, je napravil danes samomor v svojem stanovanju v palači predsedstva republike. Vest je objavila glavna brazilska radijska postaja, potrdila pa jo je tudi policijska pre-fektura.

Politični komentari

Vremenska napoved za sredo 25. avgusta: Hladno, pretežno oblačno vreme z večjimi krajevnimi razjasnitvami, od časa do časa, predvsem v severni in zahodni Sloveniji, manjše kratkotrajne padavine. Temperatura ponoči med 7 in 12 stopinj, podnevi do 22 stopinj, na Primorskem ponoči okoli 15, podnevi do 25 stopinj C.

Edini gospodar položaja je vojska

Edini gospodar položaja je vojska

Septembra vojaška konferenca v Atenah

Atene, 24. avg. (Tanjug). V začetku septembra bo v Atenah prva konferenca načelnikov generalštabov držav balkanske zveze, Grčije, Jugoslavije in Turčije. Ta konferenca je sklicana na temelju sklepa, ki so ga sprejeli na Bledu po podpisu balkanske zveze.

Na seji načelnikov generalštabov treh držav bodo razpravljali o medsebojnih vojaških obveznostih, ki so jih tri zavezniške države prevzele z blejskim sporazumom. V atenskih pristojnih krogih pripisujejo tej konferenci velik pomen in poudarjajo, da bo prispevala k še tesnejšemu sodelovanju med balkanskimi narodi, ki je zelo važen činitelj v obrambi miru.

Dulles obžaluje da je Francija v Bruslju vztrajala pri svoji novi zasnovi EOS

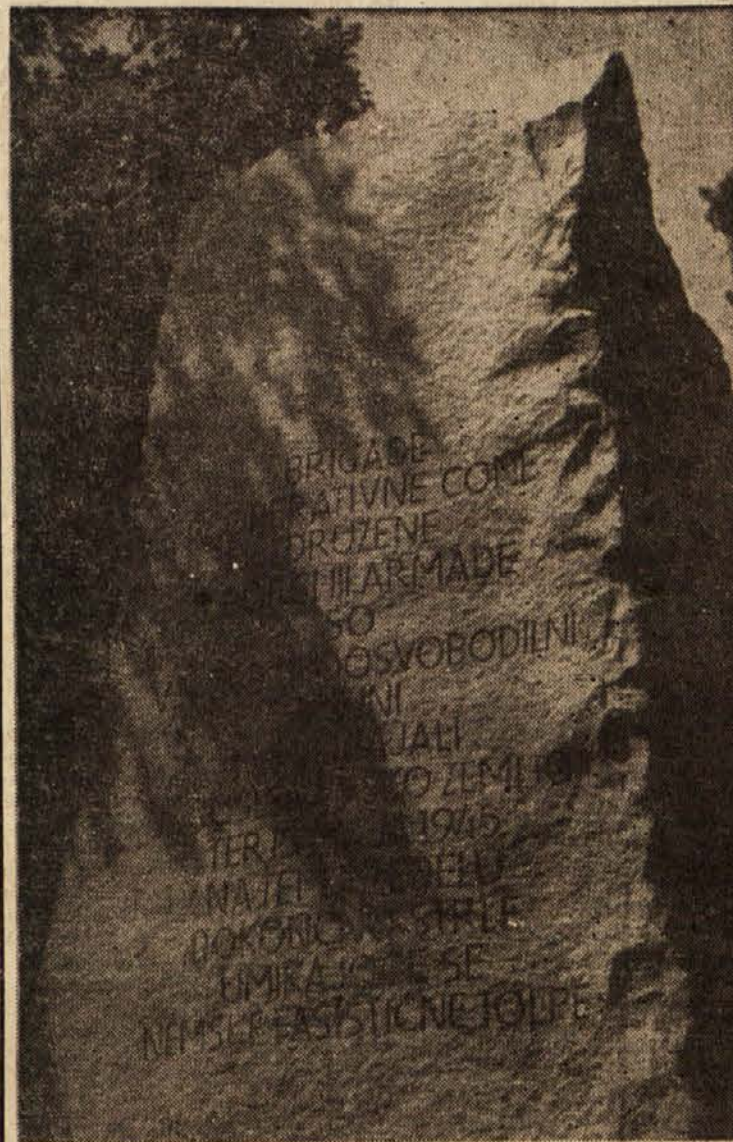
Washington, 24. avg. (AFP). Zunanji minister ZDA Foster Dulles je na svojem današnjem sestanku z novinarji od kraja prebral že pripravljeno izjavo o bruseljski konferenci in EOS. »Globoko obžalujem, da se Francija na bruseljski konferenci ni sporazumela z ostalimi petimi podpisnicami pogodbe o EOS,« je izjavil Dulles. »Ta pogodba vsebuje načela, ki imajo največji pomen za dolgotrajen mir in svobodo v Zahodni Evropi. Vendar nas precej tolaži dejstvo, da ostalih pet dežel odločno vztraja pri svojem stališču v prid temeljnih načel, čeprav so pokazale neko kolebanje glede njih uveljavljanja.«

»Upam, da bo Francija, ko se bo znašla pred skrajno odločitvijo, ostala zvesta svoji veliki tradiciji idealizma, slonečega na realističnem naziranju, in da se bo odločila utrditi Evropsko obrambno skupnost, za katero je Francija dala pobudo, ne pa ostati ob strani.«

Eisenhower-Dulles

Denver, 24. avg. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower se je posvetoval včeraj z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom o položaju, ki je nastal po bruseljski konferenci.

»Upam, da bo Francija, ko se bo znašla pred skrajno odločitvijo, ostala zvesta svoji veliki tradiciji idealizma, slonečega na realističnem naziranju, in da se bo odločila utrditi Evropsko obrambno skupnost, za katero je Francija dala pobudo, ne pa ostati ob strani.«

Mnogo je spomenikov na Stajerskem, ki spominjajo ljudi na trpljenje pod jarmom nacističnih zatiralcev in na herojsko borbo z njihovimi hordami. Na sliki vidimo spomenik brigadam IV. operativne cone in III. armadi v Podklancu pri Dravogradu, ki je bil nedavno odkrit

OLLENHAUER O IZKUŠNJAH IZ BRUSLJA

Nemški socialni demokrati terjajo novo konferenco štirih

Hkrati odklanjajo sleherno odločitev glede Zahodne Nemčije brez sodelovanja Francije

Bonn, 24. avg. V bonnskih političnih krogih so pričakovali pobudo socialnih demokratov zdej, ko je kancelarja politika zašla po bruseljski konferenci in zagato.

Zato se so tuji in domači novinarji in bonnski politični krogi zelo zanimali za današnji sestanek z novinarji, ki ga je sklical predsednik socialno demokratske stranke Ollenhauer.

Ollenhauer je dejal, da je bilo moč pričakovati, da bo sedanja politika »male Evrope« razočarala njene nosilce, kajti »mala Evropa« zajema le malo držav in sloni na ozki nedemokratski podlagi z nadnarodnim značajem vrhovnih organov. Čas je že, da to spoznajo pobudniki in nosilci politike evropske integracije in da povzamejo nauke iz bruseljske konference, in sicer zelo resne nauke. Ollenhauer sodi, da je treba opustiti poskuse, da bi rešili EOS. Če pariška skupščina pogodbe ne bo ratificirala, tedaj nikakor ne bi smeli dopustiti, da bi pet ostalih partnerjev brez Francije uredniško zamislili glede EOS v malo spremenjeni obliki. »To bi po našem mnenju iz »male Evrope« napravilo še manjšo in le-ta ne bi imela nobene praktične vrednosti za varnost svobodnega sveta.«

Vodja opozicije je zlasti poudaril, da je sodelovanje med Francijo in Nemčijo podlaga sleherne politike in slehernega sodelovanja v Evropi. Zato bodo socialni demokrati odklonili vsak sklep o Zahodni Nemčiji oziroma o njeni suverenosti, če ne bo Francija kot tretja okupatorska država sprejela sklep. Ollenhauer je ponovno poudaril, da ločeno uveljavljanje generalne pogodbe (ločitev generalne pogodbe od pogodbe o EOS, o čemer v zadnjem času zelo veliko govore) ne daje Nemčiji suverenih pravic in da ni treba slepiti nemškega naroda s takšno suverenostjo.

politiki na prvem mestu. Opozoril je na notranjo povezanost problema nemške združitve s sistemom evropske varnosti in dejal, da »berlinska konferenca ni razpravljala o tem vprašanju, vendar je bilo z najnovejšo sovjetsko noto ponovno postavljeno na dnevni red mednarodne politike. Čeprav se SPD ne strinja dočela s temi predlogi, vendar zahteva, da jih je treba proučiti v okviru konference štirih.« Ollenhauer sodi, da so pogoji za takšno konferenco zdaj ugodnejši, kot so bili januarja.

Samomor predsednika Vargasa

Po nekaterih poročilih je brazilski predsednik ponoči odstopil, po drugih pa je tik pred samomorom zaprosil za dopust — Edini gospodar položaja je vojska

Rio de Janeiro, 24. avgusta (AFP). — Predsednik republike Brazilije, Getulio Vargas, je napravil danes samomor v svojem stanovanju v palači predsedstva republike. Vest je objavila glavna brazilska radijska postaja, potrdila pa jo je tudi policijska pre-fektura.

Novi predsednik Brazilije

Rio de Janeiro, 24. avg. (AFP). Ko je prevzel v skladu z ustavnimi določbami položaj predsednika Brazilije, je dosedanji podpredsednik Safe Filho izjavil, da ga je dejanje njegovega predhodnika Vargasa »zadelo kot strela z jasnega neba.« Novi predsednik Brazilije je poudaril, da Vargas ni imel razloga za samomor.

Neuradni londonski komentari

London, 24. avg. (AFP). Čeprav v Londonu ni uradnih komentarjev o včerajšnjih razgovorih med Churchillom in Mendès-Franceom pa v dobro obveščenih londonskih krogih izjavljajo, da so se ti razgovori nanašali tako na potrebo, da je treba ohraniti enotnost med zavezniki, kakor tudi na nemško vprašanje

Politični komentari

Politični komentari

Politični komentari

Politični komentari

Politični komentari

Politični komentari

Na mednarodnem kongresu za zaščito otrok bo sodelovalo 27 držav

Obravnavali bodo probleme varstva otrok v odnosu do družine — Iz Slovenije se bo udeležilo kongresa 22 delegatov

Ljubljana, 24. avgusta. Zveza prijateljev mladine je danes sklicala v Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani tiskovno konferenco zaradi priprav na mednarodni kongres Unije za zaščito otrok, ki bo od 30. avgusta do 4. septembra v Zagrebu. Unija sklicuje svoje kongrese večkrat ter se na slehernem ukvarjajo z enim izmed problemov, ki se tičejo varstva otrok. Njihovi sklepi so nato napotila in priporočila družbenim organizacijam, ki se na katerem koli področju ukvarjajo z mladino, hkrati pa na takih kongresih izmenjajo delegati iz najrazličnejših držav svoje izkušnje pri delu za zaščito mladine ter tolačijo gledanja in naziranja o posameznih problemih.

Na letošnjem kongresu v Zagrebu, ki je pripravljen s sodelovanjem sveta Društva za zaščito otrok Jugoslavije ter bo deloval pod pokroviteljstvom Zveznega izvršnega sveta Jugoslavije, bodo obravnavali

kot osnovno temo probleme varstva otrok v odnosu na družino. Udeležili se ga bodo delegati iz 27 različnih držav, iz Jugoslavije pa bo sodelovalo na kongresu okrog 150 delegatov, med njimi 22 iz Slovenije. Za plenarno zasedanje kongresa je pripravljenih šest referatov, od katerih bomo enega, in sicer »Socialna politika in zaščita otrok v Jugoslaviji« pripravi Jugoslovani, ostalih pet pa inozemski udeleženci. Delo kongresa pa se bo razvijalo še v štirih sekcijah. Prva bo obravnavala splošna vprašanja, druga razmere pri le-teh neugodne za probleme otroka odvojenega od družine iz zdravstvenih ali vzgojnih vzrokov, tretja probleme otroka v neurejenih družinskih razmerah in četrta probleme družinskih odnosov v izrednih razmerah, kakršne povzročijo razne elementarne katastrofe, vojna in podobno, bo na tuji govora o otrocih pobeglih družin, dalje onih, ki se nahajajo v inozemstvu itd.

otrokov zdrav razvoj. Zato bodo tudi na kongresu pri razstavi slovenski diskuranti podčrtali pozitivno vlogo družine. Teme, ki jih bodo na kongresu obravnavali pa so zelo obširne, kar obeta precej zanimanja za ta kongres, ki bo znanstvenim pripomočkom pri nadaljnjem razvoju varstva in zaščite otrok.

N. M.

Tovariši Kardelj, Ranković, Marinko in Breclj so obiskali Inštitut za elektrovezve v Ljubljani

Ljubljana, 24. avgusta. Podpredsednika Izvršnega sveta FLRJ Edvard Kardelj z ženo in Aleksander Ranković skupno s predsednikom Ljudske skupščine Slovenije Miho Marinko in podpredsednikom Izvršnega sveta Slovenije dr. Marijanom Brecljem, so včeraj popoldne obiskali Inštitut za elektrovezve v Ljubljani.

Gostje so se ob svojem obisku zanimali predvsem za dosedanje uspehe televizijskih naprav, ki jih je razkazoval direktor Inštituta Rudi Jančar, inž. Božo Košir in inž. Zmagoslav Pipan. Podrobno so si ogledali snemalne in produkcijske aparate televizije ter posamezne sestavne dele televizijskih instrumentov. Prisostvovali so kratki televizijski predstavi. Po končanem ogledu so se pohvalno izrazili o uspehu naših strokovnjakov, ki so izdelali potrebne aparature skoraj povsem iz domačega materiala in izrazili mnenje, da bo treba v bližnji bodočnosti začeti z uvajanjem televizije tudi v naši deželi.

V svojem, skoraj dvournem obisku so si gostje bežno ogledali tudi

Pred proslavo 10-letnice osvoboditve Makedonije

Skoplje, 23. avg. (Tanjug). V okviru proslave 10-letnice prvega zasedanja ASNOM bodo v septembru, oktobru in novembru svečano proslavili 10-letnico osvoboditve mest izpod fašističnega okupatorja. Proslava 10-letnice osvoboditve Kavardara sredj septembra bo združena s partizanskimi večeri, na katerih bodo obujali spomine na boje za osvoboditev tega mesta. Zveza borcev je razmnožila fotografije kakih 300 borcev, padlih v narodnoosvobodilni vojni. Desetletnico osvoboditve Prilepa bodo proslavili 9. septembra. Desetletnico osvoboditve Strumice, Bitolja in drugih mest bodo praznovali s partizanskimi večeri in rekonstrukcijo bojev za njihovo osvoboditev. V Skoplju bodo velike svečanosti 13. novembra, na dan njegove osvoboditve.

Propaganda turizma ni v načrtu

Tov. urednik!

»Borba« je pred kratkim objavila članek »Načrt turistične graditve«, s katerim je javnost informirala o osnutku programa desetletne turistične graditve, ki ga je Turistična zveza Jugoslavije poslala Zveznemu zavodu za gospodarsko planiranje.

Za razvoj tujeja in domačega turizma pri nas je res treba najprej zgraditi hotele in dobre ceste ter zboljšati prometne zveze. In najbrž bodo vsi naši ljudje pozdravili pobudo Turistične zveze, ki je sestavila ta predlog. Ne smeli pa bi pozabljati še na nekaj, kar je za razvoj turizma zelo važno, namreč na turistično propagando. Za popularizacijo lepote naše dežele bi morali storiti več, kakor doslej, in sicer ne le v tujini, marveč tudi doma.

Pisec omenjenega članka povsem točno ugotavlja, da smo svedeli več pozornosti starim, znanim turističnim krajem, druge, čisto lepše in za počitek prijetnejše, pa smo zanemarjali. To se je zgodilo zato, ker se sami dovolj ne poznamo svoje domovine in njenih lepote. Zato je treba popularizacijo turističnih krajev razširiti in poglobiti. To pa ni samo stvar turističnih društev, marveč tudi drugih, predvsem tiska, radija in filma.

Pri nas snemamo več dokumentarnih filmov o naravnih lepotah in zgodovinskih spomenikih nekaterih krajev. Se zmeraj

pa imamo takšnih filmov premalo. Res je te vrste propagande zelo draga, toda dobro razvit turizem bi bil važna gospodarska panoga, ki bi lahko krila takšne stroške. Solidni filmi te vrste bi lahko mnogo storili za propagando naših turističnih krajev tudi v tujini.

Mi imamo malo prospektov oziroma jih imamo samo za tiste znane kraje, za mnoge res lepe kraje jih pa nimamo. Mnoge naše kraje pozna le malo ljudi in redki jih obiskujejo. Zelo malo turistov obiskuje Modro jamo na Biševu pri Visu, čeprav soči med najlepše na svetu, ker je pa malo znana. Isto velja za Visoček, otoček na Krki, na katerem so že v 15. stoletju postavili spomenik. Pokrajina Visočca po lepoti malo zaostaja za Bledom. In vendar razen nekaj bogomoljk na Visočec nihče ne prihaja. Takšnih »skritih« lepote in turističnih privlačnosti je pri nas mnogo. Storitvi bi morali mnogo več, da bi seznanjali ljudi z njimi, in sicer ne prek dragih vodičev, kakor so »Putnikovi« za Split in Trogir (ki so po 100 in 150 din), marveč s cenejšimi in manjšimi prospekti.

Po mojem mnenju bi morali propagando turizma upoštevati enako, kakor turistično graditve in v desetletnem načrtu bi ji morali posvetiti ustrezno pozornost.

P. Marjanovič, učitelj, Split.

oddelek telekomunikacij in druge dejavnosti Inštituta za elektrovezve, ki so zelo zanimive in važne za moderno, sodobno, tehnično uređitev električnih zvez in komunikacij za našo deželo.

K. M.

Jugoslovanski strokovnjaki potujejo v ZDA

Beograd, 23 avg. (Tanjug)

Direktor Jugoslovskega inštituta za raziskovanje delovne storilnosti inž. Stjepan Han bo v začetku oktobra odpoval s skupino ekonomistov, univerzitetnih profesorjev in direktorjev tovarn v ZDA, da bi se seznanil z ameriškimi metodami spremljanja in izračunavanja delovne storilnosti v posameznih industrijskih panogah, kmetijstvu in gradbinstvu. Jugoslovanski strokovnjaki bodo med svojim šest tednov trajajočim obiskom obiskali tudi Urad za statistiko dela v Washingtonu, nekatere inštitute in visoke šole ter več tovarn in prevoznih podjetij v mestih in industrijskih središčih ZDA.

PRED PROSLAVO NA OSTROŽNEM

Ko bo obran hmelj, bodo začele plesti vence

pravijo dekleta v Braslovčah — Ves celjski okraj se bo odel v cvetje in zastave

Priloge že zdaleč niso končane. Na terenu že pripravljajo vse potrebno za dostojno okrasitev pomembnejših krajev, naselij, ulic, cest, križišč, tako da bodo imeli vsi kraji nad vse svečan izgled. Pripravljajo tudi vse potrebno za sprejem več sto tisoč ljudi, ki bodo od blizu in daleč prišli na veliki štajerski zbor. Skratka, povsod bodo prebivalci celjskega okraja izpričali globoko spoštovanje do zgodovinskih dogodkov ljudske revolucije in njenih dragocenih pridobitev.

Kažipot: TITO

Braslovčani, ki bodo, razen najstarejših in otrok, vsi odšli na Ostrožno, bodo vse ceste lepo okrasili. Na križiščih in vidnejših mestih bodo postavili kažipote z napisom »TITO« — obrnjene proti Ostrožnemu. Okraše-

ne kažipote bodo opremili z grbi naših republik. Proti Smartnemu ob Paki, na meji celjskega okraja, bodo postavili velik slavolok, da bi s tem svoje sosede iz šotjanskega okraja opozorili na edinstveno slavje. Za pletenje vencev se je že prijavilo nad 60 deklet. Dela bodo pričeli izvrševati, ko bo obran letošnji pridelek hmelja.

Do proslave na Ostrožnem bo dovršen prvi odsek partizanske ceste na Dobrovlje. Na tem odseku bodo v živo skalo vklesali poprsji narodnih herojev Dušana Kraigherja in Vere Šlandrove, ki sta oba padla v Dobrovljah.

V Celju bo Dobrovlje imelo dve velikil izložbeni okni, kjer bo prikazano »Dobrovlje v borbi« in »Dobrovlje v miru«. Na prvi razstavi bodo posnetki bunkerjev, partizanskih grobov in krajev, kjer so bile večje partizanske borbe II. odreda in brigad XIV. divizije. V drugem delu bo prikazana gradnja prve »Partizanske ceste« na Dobrovlje.

Številni slavoloki in mlaji vzdolž savinjske magistrale

Doslej se še najbrž nihče ni vozil mimo toliko slavolokov, ki bodo za proslavo »Stajerska v borbi« stali vzdolž moderne magistrale v Savinjski dolini. Samo v občini Petrovče bo dobrodošle goste pozdravilo 5 slavolokov. Prav tako bodo Zalcanci postavili 7 slavolokov velikega razpona čez cesto. Okrasili bodo vse hiše in postavili ob cesti in na pomembnejših krajih iz NOB večje število mlajev.

S pripravami za okrasitev tudi drugod ne zaostajajo. Celje bo okrašeno kot še nikoli doslej. Za sprejem več sto tisoč gostov, ki si bodo ogledali Celje, se v me-

stu že dlje temeljito pripravljajo. Nad 56 poslopij je popolnoma obnovljenih, nekatera pa še vedno obnavljajo. Na Ljubljanski cesti, pri Ojstrici, so se morali umakniti nekdanji hlevi. Tam bo urejen nasad, kakršen bo tudi na obnovljenem Trgu svobode in Tomšičevem trgu. Vzorne cvetlične nasade bo uredila renomirana vrtnarska šola v Medlogu pri Celju. Izza zidarskih odrov so se pokazala obnovljena poslopja II. gimnazije, železniško postajno poslopje, poslopje Mestne hranilnice in druga.

V mesto bodo za slavnostne dni postavili 36 velikih slavolokov, 40 mlajev, nad 400 drogov za zastave in na desetine velikih parol. Na posameznih terenih že pripravljajo načrte za okrasitev posameznih hiš in celih ulic.

F. K.

Danska sindikalna funkcijonarja v Sloveniji

Ljubljana, 24. avgusta. Z večernim brzovlakom sta prišla v Ljubljano podpredsednik danskih sindikatov g. Julius Nielsen in sekretar sindikata danskih kovinarjev g. Erik Neuland-Andersen. Na ljubljanski postaji sta ju pozdravila šef oddelka za mednarodne zveze pri Centralnem svetu Zveze jugoslovanskih sindikatov Marjan Vivoda in predsednik Republiškega odbora sindikata slovenskih kovinarjev Jaka Kvas.

Ugledna funkcijonarja, ki sta gosta naših sindikatov, bosta ostala na obisku v naši državi do 5. septembra. Danes si bosta ogledala Litostrojo, potem pa se bosta odpravljala na Bled. Kasneje bosta šla v Opatijo, od koder si bosta šla ogledat nekatera podjetja kovinske industrije na Reki. Zanimajo ju predvsem vprašanja delavskega upravljanja, o čemer je g. Erik Neuland-Andersen že večkrat predaval na Danskem.

M. Z.

Pridelek zgodnje koruze bo slab

Novi Sad, 24. avgusta. Zadnji dež je dobro namočil vojvodinska polja in nekoliko zboljšal položaj glede letošnjega pridelka koruze. Bolje kaže zdaj zlasti poznejše sajena koruza.

Kmetijski strokovnjaki menijo, da ni nevarnosti, da bi pozna koruza nezorela dočakala jesenski dež in hladno vreme. Zgodnja koruza je skoraj že dozorela in v začetku prihodnjega meseca jo bodo začeli pospravljati. Letina pa kaže slabo.

Sklepanje pogodb o dobavi koruze

Osiijek, 23. avgusta. Slavonški in baranjski kmetje so že sklenili z žitnim sklado pogodbe o dobavi 3.000 ton letošnje koruze državi. Doslej so sklenili največ pogodb v vukovarskem okraju. V Slavoniji se koruza dobro razvija in obeta bogato letino.

IV. SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV OLO CELJE

Kako bosta Celje in okolica porabila pomoč, ki sta jo dobila po junijski vremenski katastrofi

Seji je prisostvoval tudi zvezni ljudski poslanec Franc Leskošek - Luka

Celje, 24. avgusta. Danes je bila IV. redna skupna seja obeh zborov OLO Celje. S je se udeležilo 145 odbornikov obeh zborov: in več ljudskih poslancev, med njimi tudi zvezni poslanec in član Izvršnega sveta FLRJ Franc Leskošek-Luka. Dvainpetdeset odbornikov je prišlo na sejo; od teh 44 neupravičeno, 15 upravičeno.

Najvažnejši del današnje seje je bilo »oročilo o problematiki kmetijstva okraja, zlasti še o hmeljarstvu. Tovariš Lubej je pred zborom ponovno opozoril na pereče vprašanje investicijskih kreditov, potrebnih za obnovo hmeljskih nasadov. Zaradi neurejenosti tega vprašanja so savinjski hmeljarji letos prejeli le 19 milijonov investicijskih kreditov, potrebujejo pa jih 40 milijonov. Obstoj nevarnost, da bo zaradi tega občutno trpela proizvodnja hmelja. Zato predlagajo, naj bi v bodoče podjetje »Hmezad« v Zalcu najemalo kreditna sredstva, hkrati pa bi skrbelo tudi za reprodukcijski material za hmeljarje. Okrajni ljudski odbor bo najbrže ustanovil lasten investicijski sklad za investiranje hmeljarstva v Savinjski dolini.

Glede preskrbovanja Celja z mlekom in drugimi živilji je zaleđja so odborniki mnenja, da so vzroki pomanjkljive preskrbe in visokih cen predvsem v slabi organizaciji in plačevanju pridelovalcem na terenu. V okraju je 1.011 krav in je zato nerazumljivo, da podjetje »Mleko« ne bi moglo dnevno priskrbeti za Celje 4.000 do 5.000 l svežega mleka. Nizke odkupne cene na terenu vplivajo destimulativno na pridelovalce. Tako n. pr. kupujejo solato po 10 din, na živilskem trgu pa jo prodajajo celo po 35 din za kilogram.

Okraj Celje, ki ga je junijska vremenska katastrofa gmotno zelo prizadela, je prejel od Zveznega izvršnega sveta 352 milijonov din pomoči. To je del vsote, dodeljene Ljudski republiki Sloveniji za pomoč poplavljenim področjem. Republiški izvršni svet in razna podjetja Slovenije so prispevala za celjski okraj 100 milijonov din pomoči. Od prispevka Zveznega izvršnega sveta bodo porabili za popravilo komunikacij 197 milijonov, za začetna dela pri regulaciji vodnega sistema v Celju pa 155 milijonov. Med mestom in okrajem se sredstva delijo tako, da dobi Celje za regulacijo 95 milijonov

in 62 milijonov za popravilo komunikacij, okrajni ljudski odbor pa 135 milijonov za komunikacije in 60 milijonov za regulacijo. Od pomoči Izvršnega sveta LRS in podjetij (100 milijonov din) bo mesto Celje porabilo za obnovitev stanovanj 65 milijonov, ostanek pa okraj. Predlagali so tudi, da bo okrajni ljudski odbor formaliziral iz prešežkov kreditni sklad v višini 30 milijonov. Iz tega sklada bi si zasebniki, ki jim je med nedavno poplavo bilo veliko uničenega, najeli kredite za obnovitvena dela.

Poziv vsem borcem II. grupe odredov!

Vse preživele borce II. grupe odredov pozivamo, da nujno do petka, 27. t. m. pošljejo na naslov: Glavni odbor Zveze borcev NOV, pripravljalni odbor »Stajerska v borbi« (za II. grupe odredov), Tomšičeva 9/II., Ljubljana, naslednje svoje podatke: ime in priimek — partizansko ime, sedanji naslov, datum in kraj rojstva, naziv edinice, v kateri je bil (četa, bataljon — z vsemi spremembami), vrsta in število odklikovanj, ki jih ima. Obenem naj vsak sporoči, če je pripravljen sodelovati v patrolah, ki bodo vključeno do proslave na Ostrožnem ponovile slavno in herojsko pot edinice II. grupe odredov.

Slediti temu pozivu, smatramo za izpolnitev dolžnosti starega partizana.

Omejitev izvoza tekstilij?

Dvajset večjih tekstilnih tovarn, ki delajo za izvoz, je poslalo svoje predstavnike v Ljubljano, kjer bodo s predstavniki izvoznih podjetij razpravljali o izvozu tekstilij. V začetku letošnjega leta je bilo določeno, da bomo izvozili za 3 milijarde 150 milijonov din tekstilij.

torej kakih 35 milijonov metrov raznih tiskanih in »surovih tkanin«, kakor tudi celuloznih vlaken. Izvozna podjetja pa so doslej sklenila pogodbe za dobavo, po katerih naj bi izvozili v tujino kakih 60 milijonov metrov raznih tkanin, kar pomeni skoraj dvakrat več, kakor je bilo v načrtu. Zato je na domačem trgu čutili pomanjkanje nekaterih vrst tekstilij, zlasti raznih tiskanih, torej še bi izvozili 60 milijonov namesto 35 milijonov metrov tkanin in če bi jih v prihodnje izvažali neomejeno, bi utegnili nastati na domačem trgu motnje.

O vsem tem bodo razpravljali proizvajalci, ki izvažajo tekstilije, in izvozna podjetja. Najbrž bodo govorili tudi o možnosti, da bi tekstilno blago kontingentirali, kar bi na eni strani zagotovilo enakomernjši izvoz, na drugi strani pa rednejšo preskrbo domačega trga.

Rekorden izvoz v avgustu

Po podatkih zunanjetrgovinske zbornice smo v prvih 15 dneh avgusta izvozili za tri in pol milijarde din raznega blaga, v prvih 20 dneh pa približno za 4 milijarde 400 milijonov. V primerjavi z julijem se je izvoz povečal za kakih 40%.

Ceprav je še prezgodnja napovedati, kolikšen bo izvoz v avgustu, lahko računamo, da bo dosegel vrednost šest in pol milijard. To bi bil največji mesečni izvoz v letošnjem letu. Lani smo izvozili za šest in pol milijarde blaga šele v decembru.

DNEVNA KRONIKA

Ugleden japonski strokovnjak v Vojvodini

Novi Sad, 24. avgusta. Profesor kmetijske fakultete v Tokiu Ifabura Nagai, ki se kot izvedenec FAO za pridelovanje riža in soje mudi v naši državi, si je danes ogledal vzorna polja pokrajinskega zavoda za kmetijske raziskave v Novem Sadu. Posebno se je zanimal za polja v Srbobranu. Ta ugledni strokovnjak bo ostal v naši državi 6 mesecev in proučil možnosti glede večjega pridelovanja soje in riža pri nas.

Osiješko pristanišče bo kmalu dograjeno

Osiijek, 23. avg. (Tanjug). Prvo osiješko pristanišče na Dravi bo dograjeno do konca letošnjega leta. Pristanišče je dolgo kakih 300 m in bo imelo že v začetku prihodnjega leta s svojim nakladalnim razkladalnim žerjavom dnevno zmogljivost do 700 ton. Tako bo osiješko pristanišče precej razbremenilo železniški promet.

Naval turistov na Makarsko

Makarska, 24. avgusta. Letos je naval na Makarsko Primorje v avgustu večji kakor je bil kdajkoli. Samo v Makarski je zdaj kakih 3500 gostov, v Brelih pa 1500. Po osvoboditvi je to prvi primer, da je gostov več kakor domačih prebivalcev.

V nekaterih krajih naše države dežuje in je precej hladno, na Srednjem Jadranu pa je jasno in zelo toplo. Zato so hoteli še zmerom polni, zasedene pa so tudi privatne sobe. Samo v Tučepih in hotelu »Jadran« je od danes več sob praznih, ker je odpotovala večja skupina tujih turistov. Se vedno pa je v Makarskem Primorju več sto gostov iz Avstrije, Nemčije, Francije in severnoevropskih dežel.

Izmenjava jugoslovanskih in francoskih študentov

Zveza študentov Jugoslavije in Nacionalna unija študentov Francije bosta na jesen po sprejetju sklenjenem sporazumu izmenjali delegacije. Delegacija francoskih študentov prispe v našo državo sredi oktobra, delegacija Zveze študentov Jugoslavije pa ji bo vrnila obisk mesec dni pozneje. Ob medsebojnih obiskih se bodo predstavljali obeh študentskih organizacij posvetovali o možnosti neposrednega sodelovanja univerzitetnih središč in fakultet.

Dosežen je bil tudi sporazum, da bo Zveza študentov Jugoslavije poslala kulturno-umetniško skupino na mednarodni festivali, ki bo prihodnje pomlad v Montpelieru. Nacionalna unija študentov Francije pa bo poslala svojo skupino na enega naših študentskih festivalov.

NADALJEVANJE PREKINJENIH POGAJANJ

VATIKANSKO POJMOVANJE VERSKE SVOBODE

Tržaško gospodarstvo

in vprašanje trgovinske izmenjave FLRJ - cona A STO

Trst, 24. avgusta
Tržaški gospodarski krogi in ostala javnost nestrno pričakuje sadov razgovorov, ki so se večerj, po 18 dneh prekinitve, spet nadaljevali v Trstu med trgovinskimi predstavniki FLRJ in anglo-ameriško vojaško upravo, Jugoslovanski predlog o razširitvi blagovne izmenjave s Trstom v vrednosti 12 milijard lir letno, je vzbudil novo upanje glede možnosti, da bi delno omilili gospodarsko krizo, ki jo že precej dolgo preživljata tržaška trgovina in industrija.

Iredentistična propaganda, ki je konec minulega meseca z odkritim sovraštvom sprejela začetek teh razgovorov, zlasti pa njihovo nadaljevanje, ni mogla preprečiti Tržčanov, da so razgovori in razširitev tega sodelovanja nepotrebni.

Tržaški tednik »Gospodarstvo« je objavil v eni zadnjih številk uvodnik, v katerem se zavzema za razširitev blagovne izmenjave z Jugoslavijo. Časnik poudarja, da gre za obstoj tržaškega prebivalstva in tržaškega gospodarstva, ki se mu je ponudila še ena prilika, da bi ublažilo krizo, v katero je zabredlo.

»Te potrebe ne čutijo samo poslovni ljudje,« piše »Gospodarstvo«, »marveč tudi široke množice tržaškega prebivalstva, zlasti pa otroci.« — uslužbenci in delavci. Leti ne morejo razumeti, zakaj umetno ovirajo tako naraven razvoj gospodarskih stikov med Trstom in njegovim najbližjim zaledjem samo zato, da bi imela Italija monopolističen položaj glede na Trst. Blagovna izmenjava z Jugoslavijo bi omogočila tržaški industriji, ki ne preživlja hudo krizo, da bi dobila nova naročila. Tako bi dobili zaposlitev tudi zdaj brezposelni delavci, živila pa bi se pocenila.

Največja ladjedelnica »Sv. Marko« je v juliju obratovala samo s 16% svoje zmogljivosti, ladjedelni »Sv. Rok« s 37,7%, tovarna strojev »Sv. Andrej« pa s 33%. Vtem ko je bilo lani v tržaških ladjedelnicah zaposlenih kakih 9.000 ljudi, jih je letos po neuradnih podatkih približno za tisoč manj.

Razširitev gospodarskega sodelovanja z Jugoslavijo bi po mnenju takojšnjih gospodarskih krogov prinesla dvojno korist tej najvažnejši panogi v Trstu. To bi sploh omogočilo nova naročila ter nakup ce-

nejših surovin in polizdelkov. Eden glavnih vzrokov, da imajo tržaške ladjedelnice čedalje manj naročil, so drage surovine, ki jih morajo dobivati izključno iz Italije. Zato je njihova proizvodnja neprimerno dražja od proizvodnje v drugih evropskih ladjedelnicah.

Gospodarska kriza v Trstu se čedalje bolj zrceli na vseh področjih. Davčni dohodki od nakupa blaga so padli v prvem četrtletju letošnjega leta v primerjavi z lanskim letom, za 14.930.000 lir, neposredni davki so padli v primerjavi s

prvim četrtletjem lanskega leta za 155.288.000 lir, davčni dohodek v industriji 87.051.000 lir, dohodki od monopolov pa za 37.776.000 lir. Vsi davčni dohodki so bili v primerjavi s prvim četrtletjem lanskega leta manjši približno za 300.000.000 lir.

Zainteresiranost Tržčanov na večji blagovni izmenjavi z Jugoslavijo in nezadovoljstvo spriconehnega ovrhanja njenega uresničenja sta torej razumljiva.

M. Petrinc

Manevri Atlantskega pakta

Neapelj, 24. avg. (AFP). Od 31. avgusta do 7. septembra bodo na področju, ki sega od severne Grčije do južne Turčije vojaški manevri. Sodelovale bodo kopenske, pomorske in letalske turške grške in ameriške enote jugovzhodnega evropskega sektorja organizacije Atlantskega pakta.

Poglaviti cilj teh manevrov je, preizkusiti obrambne kopenske, pomorske in letalske operacije enot, ki bi jih Atlantski pakt poslal v boj v obrambo južne in jugovzhodne Evrope v primeru morebitnega sovražnega napada.

prvim četrtletjem lanskega leta za 155.288.000 lir, davčni dohodek v industriji 87.051.000 lir, dohodki od monopolov pa za 37.776.000 lir. Vsi davčni dohodki so bili v primerjavi s prvim četrtletjem lanskega leta manjši približno za 300.000.000 lir.

Zainteresiranost Tržčanov na večji blagovni izmenjavi z Jugoslavijo in nezadovoljstvo spriconehnega ovrhanja njenega uresničenja sta torej razumljiva.

M. Petrinc

Tržaško Staro pristanišče

Eisenhowerjevo poročilo

o uspehih 83. zasedanja ameriškega Kongresa

Denver, 24. avgusta (USIS). Predsednik ZDA Eisenhower je govoreč po radiu in televiziji v Denveru (Colorado) poudaril uspehe 83. zasedanja ameriškega Kongresa. Po njegovem mnenju so ti uspehi samo začetni. Med temi uspehi je omenil: razširitev programa socialnega zavarovanja, zmanjšanje razpisavanja v državni upravi brez drastičnih ukrepov, zmanjšanje davkov, ki znašajo sedem milijard štiri sto milijonov dolarjev, stanovanjski program in določbe za zgraditev novih bolnic in druge ukrepe za izboljšanje zdravstvene službe, uveljavitev zakona o kmetijstvu,

ki bo pospešil proizvodnjo, ustavitve dohodkov farmerjev itd. Eisenhower je zatem poudaril potrebo, naj bi se okreplil svobodni svet s povečanjem trgovine in sklenitvijo pogodb o vzajemni varnosti. Pripomnil je, da bodo take pogodbe pomagale v boju proti komunistični agresiji.

Predsednik ZDA Eisenhower je na koncu napadel vse tiste, ki predvidevajo katastrofalno krizo, pri čemer je poudaril, da je sedanji gospodarski položaj dokaz, da niso imeli prav.

Predsednik Eisenhower se je v svojem govoru, ki je bil v začetku posvečen predvsem uspehom, ki jih je leta 1952 izvoljena republikanska večina dosegla v Kongresu, dotaknil tudi zunanje politike ZDA. Dotaknil se je naporov svoje vlade, da bi ustvarila večje soglasje in razumevanje med ZDA in njih zavezniki.

Ceprav ni izrecno omenil EOS in bruseljske konference, je vendarle ugotovil, da je časopisje

polno črnogledih poročil o Evropi. »V tem delu sveta je treba vsekar nekaj ukreniti. Imeti moramo zaupanje, da bo to storjeno,« je pripomnil Eisenhower. Zatem je govoril o ureditvi angloiranskega petroleškega spora in angloegiptovskega spora o Suez. Govoreč o vojni v Indokini, je poudaril, da je bila vojna v tej deželi končana na zadovoljiv način. S tem v zvezi je p. i. stavil, da je zaključek vojne v Indokini vendarle dal priložnost svobodnemu svetu, da se je začel ponovno zanimati za vprašanje organizacije varnosti jugovzhodne Azije.

De Gasperi je naslednik

Rim, 24. avg. (AFP). Nacionalni svet italijanske demokratske stranke je izvolil senatorja Adone Zolija za predsednika stranke namesto pokojnega De Gasperija.

Attleejevi razgovori v Pekingju

London, 24. avg. (Tanjug). Posobni dopisnik britanskih časnikov, ki spremljajo laburistično delegacijo na Kitajskem, poročajo, da se Clement Attlee razgovarja v Pekingju o varnosti Azije.

Dopisnik »Daily Telegraph« pa poroča, da so v razgovorih sodelovali Attlee, Cu En Laj in indijski veleposlanik v Pekingju Ragavan. Kitajska je prepričana, piše časnik, da bo Attlee naslednji predsednik britanske vlade in zato mu je predlagala, naj namesto pakta za jugovzhodno Azijo vzpostavi sistem nenapadnih paktov med Kitajsko, Veliko Britanijo, Francijo, Indijo, Pakistanom, Indonezijo, Burmo in Ceylonom. Časnik piše, da je Indija istih misli, ki Kitajska glede takšnih paktov.

Malone gotovo je, piše »Daily Telegraph«, da bo prihodnji mesec sklenjen na Filipinih pakt za jugovzhodno Azijo. Kitajci upajo, da bo sedanja britanska vlada poražena na prihodnjih volitvah in zato si prizadeva, da bi pridobila Attleeja, da bi nevtariziral pakt za jugovzhodno Azijo, preden bi le-ta začel veljati.

Mao Ce Tung sprejel laburiste

Peking, 24. avg. Predsednik Kitajske Mao Ce Tung je sprejel popoldne člane britanske laburistične delegacije na čelu s Clementom Attleejem. Sprejema se je udeležilo deset visokih funkcionarjev kitajske vlade, med njimi tudi predsednik vlade in zunanji minister Cu En Laj in podpredsednik Kujomojo.

DANES PO SVETU

Stvar evropske združitve

Mendès-France obdružuje z raznih strani, da uveljavlja protievropsko politiko. Kritiki takšne vrste so najglasnejši v ZDA. Stevilni ameriški časniki vaje krivdo za neuspeh bruseljske konference na predsednika francoske vlade in ga prikazujejo kot nasprotnika evropske integracije.

V zvezi s tem je treba pripomniti, da so taisti časniki ostro napadali tudi Mendès-Franceovo stališče o indokitajskem vprašanju, češ da je kapitalizem. Nekateri izmed njih so pisali, da je ponovno prišel do izraza stari münchenski duh Francije.

Zaostrenost indokitajske krize, njen skrajno negativni učinek na vlogo Francije v svetu, zlasti se v Evropi, so sicer pripoznavale tudi vlade, ki so bile na krmlju pred vladno Mendès-Francea. Toda nobena izmed njih ni tvegala, da bi se pogumno lotila tega težavnega vprašanja. Pa pogum in odločnost je pokazal šele Mendès-France, ki se je vstavljal z velikim občutkom za realnost. Pri tem ni šlo za »münchenskega duha« — kot so ga nekateri obdolževali — temveč nasprotno, za popolnoma novega duha, ki je živo nasprotje münchenskemu. Prav gotovo je bila to ena izmed najpomembnejših in najbolj konstruktivnih potez vojvne Francije.

S tem, da so odpravili eno izmed najnevarnejših kriz, ki je razjedala Francijo in slabila njen položaj na mednarodnem tržišču, je bilo storjeno veliko tako za Francijo kot za Evropo. Ustvarjeni so bili pogodi, da bi se Francija lahko močneje uveljavila v Evropi. Zato ne bi mogli zanikati ugotovitve, da je Mendès-Franceova politika v indokitajskem vprašanju bila dejansko pomemben prispevek k stvari Evrope.

Enako lahko ugotovimo tudi glede drugega perečega vprašanja, vprašanje Tunisa, ki se ga je lotil Mendès-France. V tem oziru se je precej jasno pokazalo, da mora realni odnos do ideje evropske združitve nujno privedi tudi do drugega obravnavanja kolonialnih vprašanj. Novi način obravnavanja tuniskega vprašanja je zato samo pozitivno udeleževanje na politiko evropske združitve.

Sedanji kritiki Mendès-Francea hočejo dokazati njegovo »proevropsko usmerjenost« s tem, ker predlaga spremembe v osnutku EOS. Te obdružuje slone na trditvi, da je stališče nasproti sedanjemu osnutku sporazuma o EOS merilo vdanosti stvari evropske združitve: »Evropejci so samo tisti, ki temu osnutku pritrjujejo, medtem ko so vsi tisti, ki predlagajo, naj bi ga spremenili «protievropsko usmerjeni».

Zamisli o EOS je v bistvu nedvomno pozitivna. Sicherni korak v smeri združitve evropskih narodov je prispevek k miru. Prav gotovo ni odvisna od izgradnje dejanske evropske skupnosti, ki bo sioneta na demokratskih temeljih, v ogromni meri samo varnost Evrope, temveč tudi varnost sveta. Prav tako pa tudi drža, da je napredek v tej smeri možen, medtem ko se bo stvar razvijala po naravni organski poti.

Vsako, ki realistično presoja se-

ZADNEJE VEŠT

GOVOR MENDES FRANCEA PO RADIU

V BRUSLJU JE TOLMAČIL

voljo mnogih Francozov in večine francoske narodne skupščine

Pariz, 24. avg. (R). Pierre Mendès-France je nocoj govoril po radiu o bruseljski konferenci, oziroma o »boleznem« vprašanju pogodbe o EOS, kakor ga je sam imenoval. Dejal je, da ni bil po-

oblaščen sporazume se v Bruslju z ostalimi partnerji o takem sporazumu, kakor so ga nekateri že podpisali in pri njem tudi sedaj vztrajali. Njihovega stališča ni mogel sprejeti, ker se je zavedal, da mu nasprotujejo mnogi Francozi in bi ga verjetno zavrnil tudi francoski parlament. Če bi bil popustil in za Francijo prevzel obveznosti, o katerih ni vedel, da jih parlament in narod ne bosta sprejela, bi zagrešil neodgovorno politično dejanje. Take politike pa ni nikoli in tudi v bodoče ne bo nikoli izvajal. Dejal je, da bo ob koncu tedna še enkrat govoril po radiu o bruseljski konferenci in o razgovorih s Churchillom in Edenom v Londonu, čim bo o tem poročal francoski skupščini.

V svojem govoru je tudi izrecno poudaril, da vlada v parlamentu ne bo stavila vprašanja zaupnice v zvezi z njegovo privolitvijo v sedanjo pogodbo EOS. Nocoj se je sestala tudi francoska vlada in razpravljala o konferenci v Bruslju in Mendès-Franceovih razgovorih v Londonu.

Kominformovska partija v ZDA izven zakona

Washington, 24. avg. (R). Predsednik Eisenhower je danes podpisal zakon, ki odvzema kominformovski KP in sorodnim organizacijam v ZDA vse pravice. Hkrati je napovedal, da bo v kratkem podpisal še tri nadaljnje zakone v tej zvezi: 1. o odvzemu državljanstva ljudem, ki bi »na osnovi kominformovskih doktrin zagovarjali prevratna dejanja«, 2. o smrtni kazni za one, ki bi v času miru izvršili »vohunska dejanja v smislu takih teorij«, 3. o ukinitvi pokojnikov in drugih državnih prejemkov bivšim pripadnikom ameriške vojske, ki bi bili kaznovani zaradi »kriminalnih prekrškov v korist prepovedane stranke in sorodnih organizacij«.

Demonstracije v Rio de Janeiru

Rio de Janeiro, 24. avg. (R). Popoldne so nastale v Rio de Janeiru velike demonstracije. Demonstranti so obkolili zgradbo opozicijske nacionalno-demokratske unije in so demonstrirali tudi pred uredništvoma opozicijskega lista »Tribuna di imprensa« in »Globo«. Močni oddelki policije so obe zgradbi zastražili. Demonstranti so zažgali dva kamiona, ki sta iz tiskarne odpeljala večerno izdajo »Globa«. Malo pozneje jih je policija razpršila.

MEDNARODNI SKANDAL ZARADI VERSKE NESTRPNOSTI

V Rimu je dejanje verske nestrpnosti pred dvema letoma povzročilo javni skandal in diplomatsko intervencijo Rimskega prefekta. Je 18. septembra 1952 prepovedala ameriškega pastora obred v svetišču »Kristusove cerkve« v Rimu. Tako je policija svetišče zaprla z ostalimi cerkvenimi nekatoliškimi prostori. Prihodnje nedelje so verniki, ki niso vedeli, da je cerkev zaprta, našli pred cerkvami vrati zaprta. Leti so jim ukazali naj se razidejo, nekateri pa so celo aretirali. Ta dogodek je dvignil mnogo prahu v zahodnem

CERKVENO-POLICIJSKO NASILJE

(Od stalnega dopisnika »Borbe« Rim, 23. avgusta)

Verska nestrpnost Vatikana se je pokazala v stoterih primerih zlasti v Italiji, kjer lahko katoliška Cerkev uporablja v svojih akcijah verske diskriminacije celo pritisk organov državne oblasti. Pod pritiskom katoliške Cerkve odkrivajo oblasti v Italiji vse možnosti, da bi porazili versko svobodo ostalih. Naj izmed stoterih naštetemo samo nekaj značilnih primerov.

V pokrajini Salerno je policija 17. julija 1949 pozvala in opozorila baptistične duhovnike Gasbara, da nima pravica upravljati verske obrede brez posebnega dovoljenja oblasti. Ko je odgovoril, da zahteva zakon posebno dovoljenje samo za civilne in politične sestanke, vtem ko je svoboda veroizpovedi zajamčena v

ustavo, so ga pri naslednjem obredu aretirali in aretirali sodišču.

Protestantskim duhovnikom, ki so se pokorili neustavnim zakonom policije, se ni godilo nič bolje: pridigar »Kristusove cerkve« v Aleksandriji je prošil policijo naj mu izda dovoljenje za verski obred. Dobil ga je s pogojem, da bo »verski sestanek na tihom, brez petinj«. Čez nekaj dni, 4. septembra 1952 je dobil pridigar od policije novo pismo. Policija mu je sporočila da dovoljenje prekljuje in da bo »verski obred« čez do njeza prišlo, prepovedala s silo, udeležence pa kaznovala po zakonu o kršitvi javnega reda. To je policija sklanjala na zahtevo katoliškega škofa: tri dni pozneje so se odigrali epilog: policija je vdrila v prostore »Kristusove cerkve« v Aleksandriji in razgnala vernike pridigarja za kaznovala s globo, pred cerkvena vrata pa je postavila stražo, da bi preprečila pripadnikom te vere dostop.

Spomladi 1952 je skupina družin iz Chioze prestopila iz katoliške vere v protestantizem. Ko niso imeli duhovnika, so naprosili pastora iz Benetk, naj opravi obred v tseh najetih prostorih. Ni še minilo teden dni, že je beneška kvartura zaprla cerkvena prostore in prepovedala obred. Pastor je protestiral toda policija mu je zagrozila z zapurom in z zakoni iz leta 1920. Sklepevanje na ustavo ni pomagalo, policija ga je zavrnila s pasivnim, da ni obdolžil žaliho katoliškega duha prebivalstva.

Kadar ne pomagajo intervencije prek policije, tedaj uporabi katoliška Cerkev tudi odkrito nasilje. V pokrajini Agrigenti so evangelisti marca 1950 dobili dovoljenje da bi odprli verske prostore. Ko so pripravili prvi obred, so našli pred vrati gruč ljudi a katoliškim duhovnikom na čelu ki so s kamenjem zatrpali vrata evangelističnih prostorov in evangelistom zagrozili da jih bodo dejansko napadli. Prišlo je do spopada, v katerem je bilo ranjenih več evangelistov, policija pa ni hotela posegati, da bi aretirala razgrajete ki jih je vodil župnik Nasarato. Poveljali so evangelističnega pastora in mu sporočili, da mu je dovoljenje za obred odvzeto. Zagrozili so mu, da ga bodo zaprli, če bi še zbiral evangeliste.

Valdeskemu pastoru v pokrajini Siraacusi so odkrito odgovorili, ko se je skliceval na ustavo, da neko načelo ustave branje ministrstva pravil, da ustave določbe glede verske svobode ne veljajo, ker v tem smislu ni bil uveljavljen noben zakon. V Monzoneu so karabinjerji med obredom vdrli v prostore adventistov, aretirali vse navzoče in jih izročili sodišču, v Monferratu na so aretirali pastora ker je ohesil table na vrata verskih prostorov. Dan 28. maja 1949 na večer so karabinjerji vdrli v orodnostanske cerkvene prostore v Santa Miceeli z brzostrekami, naporenji na vernike, lih fizično napadli in jim ukazali naj dvignejo roke, potem so preiskali njihove žepne in jih odgnali v zapore. Pastora so izgnali iz mesta, potem ko so ga v zaporu aretirali.

tisku, ameriško veleposlanstvo pa je vložilo diplomatski protest, ker je šlo za policijsko intervencijo tudi proti usokaterim ameriškim državljanom. Prefektura je tedaj dovolila obred v prostorih »Kristusove cerkve« toda s pogojem, da se ga udeleže samo ameriški državljani.

Takšnih in podobnih primerov je kakih 500 in njih število nenehoma narašča. Ni še dolgo tega, ko je policija razgnala udeležence nekoga protestantskega verskega obreda v Livornu. Izgnala je ameriškega pastora, čeprav je Livorno pristanišče ameriških čoln, izbruhil verske nestrpnosti se družajo dan za dnem. V Italiji je velik del šol v rokah katoliške Cerkve. Ko pa so protestanti prošili dovoljenje, da bi odprli privatne šole, so jim dovoljenje odklonili, kolikor pa so njihovi prošnji ustregli, se je to zgodilo a paradoksalnim pogojem: »Ministrstvo za prosveto dovoljuje odpreti šole, če bodo v učni nadzru vključeni vsi predmeti iz pouka katoliške vere.«

Versko diskriminacijo uveljavljajo tudi v vladnih natečajih. Učitelje zbirajo na podlagi ocene, ki jo določijo v svojih kvalifikacijah. Udeleženci natečaja katoliške vere zmeraj dobe boljše oceno, več točk, ki pa jih vzamejo udeležencem drugih ver. V pokrajini Camanisseta so leta 1952 odpravili iz javnih služb protestantizem v drugih pokrajinah pa so tudi odpustili več nekatoličnanov in jim prepredili, da bi si pridobili kvalifikacijo.

VILA SAVONAROLA

Zanimiv dokaz verske nestrpnosti, ki jo Vatikan dikтира, smo našli v Neaplju. Na koncu mesta, v Corticchio, je dom katoliških duhovnikov, disidentov. Za dolgem zidom sredi velikih vrat smo zagledali poslopje, na katerem je bilo napisano Vila Savonarola. Vstopiti na njem nismo mogli, za na pragu nas je nezaprljivo ustavil bivši duhovnik. Sele v Rimu so nam pokazali to nezapuano, Policija je čisto pošljala v vilo Savonarola agente provokatorje in zato se duhovniški disidenti radi odkrivajo obiskov.

Ta dom je ustanovil italijanski in ameriški pastor Antoni Calliano, da bi zaščitil duhovnike, ki v svojem poklicu niso več hoteli služiti Vatikana. V pogodbi, ki jo je Mussolini leta 1929 sklenil z Vatikanom in ki še velja, je med drugimi izrednimi obveznostmi in concessiomi, ki jih je Italijanska država dala Vatikanu, rečeno: »Kdor je v Italiji opustil svoj poklic v službi katoliške Cerkve, ne more več ostati v službi, niti dobi iz zaposlitve v šolah, uradih ali na katerih koli drugih mestih, kjer pride človek v stik z državljanji. Namen doma v Neaplju je zaščiti vse ljudi, ki so zaradi svojega mišljenja ostali malone brez eksistence.«

Reagiranje Vatikana prek policije je prišlo kaj hitro. Pastoru Calliano so ukazali, naj takoj zapusti Italijo. Posledica priboja na notranje ministrstvo je bil nov ukaz po Calliandrovem izgonu. Tokrat je vatikanski tisk kaj kmalu odkril ozadje tega preganjanja. Uradni »Quotidiano« je napisal: »Namen g. Calliano je bil pobijati katolicizem in podpirati duhovniške disidente, nas žali.« Proti temu niso nič zalegle ne intervencije na interpelacije poslancev v parlamentu. Bivšemu duhovniku iz vile Savonarola so pozneje dovolili delati, toda z utemeljitvijo, ki so mu jo pisмено dali v Padovi, da ni moč »trpeti, da bi v mestih stare katoliške tradicije sklicevali proti katolištvu javne konference.«

Takšnih primerov in številnih podatkov o tem, kako uveljavlja Vatikan versko diskriminacijo, je toliko, da ni moč vseh naštetih. Z verskega področja se širijo tudi na družbeno, kar dokazujejo tudi mnogi primeri.

F. Barbieri

Nočne brzozjavke

TRST, 24. avg. (Tanjug). Nocoj je bilo objavljeno, da je podtajnik pri predsedstvu italijanske vlade Scalfaro dal sprejeti delegacijo tržaškega irendentističnega odbora za »nacionalno osvoboditev Istre in sveta istrskih občin«, v katerih delujejo nekdanji italijanski priseljenci, ki so se po zadnji vojni spet oselili iz jugoslovanskih krajev, ker se niso mogli sprijateljiti z novimi razmerami in so ostali sovražno razpoloženi nasproti Jugoslaviji. Nocojšnje poročilo pravi, da so govorili o »mnogih vprašanjih, ki zadevajo prebivalstvo v Istri«. Podrobneje ta vprašanja niso bila obeležena.

PEKING, 24. avg. (R). O današnjem sprejemu angleških laburistov pri Mao Ce Tungu je bilo objavljeno zbirno poročilo, ki pravi, da se pred protokolarnim sprejemom razgovarjali o mednarodnih političnih in gospodarskih vprašanjih. Razgovor je trajal tri ure.

WASHINGTON, 24. avg. (AFP). Sovjetska zveza je protestirala pri ameriški vladi v zadevi Jurija Rastvorova, funkcionarja sovjetske vojske mislje na Japonkem, ki se je zatekel v ZDA. Sovjetska nota dolži ZDA, da so zagrešile »nasilno dejanje« proti Rastvorovu in s tem kršile načela mednarodnega prava.

NEW DELHI, 24. avg. (AFP). Na povabilo sovjetske vlade bo te dni odpotovanja 82 delegacija indijskih kmetijskih strokovnjakov. V 82 se bo mudila mesec dni. Od onod bo krenila v Poljsko.

Ameriška politika

na področju Jugovzhodne Azije

Washington, 24. avg. (USIS). Na sestanku z novinarji je državni tajnik za zunanje zadeve Foster Dulles govoril tudi o perečih problemih v Jugovzhodni Aziji. Omenil je, da imajo kuomin-tanske sile v oblasti še vrsto otokov nasproti kitajski obali, ki so potrebni za obrambo Formoze. ZDA bodo branile tudi te otoke, ko bi se za to odločilo pristojno vojaško poveljstvo.

bodo Sovjetski zvezi in Kitajski onemogočile sleherno vojaško in gospodarsko ekspanzijo v Južno-vzhodni Aziji in na Pacifiku. Odpor nekaterih dežel v Južno-vzhodni Aziji, je menil, ne bo mogel ovirati manilske konference.

Kar zadeva pakt med Japonsko, Formozo, Korejo ter ZDA, je dejal, da zanj še ni nikakih konkretnih načrtov. Izpolnitev take zamisli tudi še zavirajo nekatere motnje v odnosih med Korejo in Japonsko. Nemara pa bodo te v kratkem premagane.

Kmetijstvo in vreme

Suša lanske jeseni, ostra, snežna in dolga zima, hladna in deževna pomlad ter zgodnje poletje so povzročili, da je bila letošnja letina slaba. Po najnovejših cenitvah je pridelek žita nekoliko manjši od pridelka v sušnem letu 1952. Bati se je, da bo vreme v drugem delu vegetacijskega obdobja neugodno vplivalo tudi na donos kornice. Pred novo jesensko setvijo nastaja važno vprašanje, od kod dobiti zadostne količine semen, kako bo s setvenimi roki in setvenimi površinami, kako določiti setveno zaporedje. V mnogih poročilih pa najdemo pogojni izrek: »... če bo vreme ugodno.«

Pred novo, deseto letno setvijo po osvojitvi, moramo podrobneje proučiti nekatera vprašanja: kje tiči vzrok, da je donos glavnih poljskih pridelkov tako zelo odvisen od vremena? Ali je možno v tem oziru kaj storiti, da bi bila razlika med spremeniti tradicionalna področja posameznih kultur? Katere agrotehnične ukrepe in način obdelovanja lahko uporabimo, da bomo nevarnost neugodnega vremena odstranili ali vsaj zmanjšali? Jasno je, da bodo odgovori na takšna vprašanja zahtevali vse-

skot enega izmed podatkov za zemljepisno opisovanje posameznih področij. Zdaj lahko meteorologija s preizkušenimi in zanesljivimi metodami analize vremenskih pogojev nudi izredno pomoč pri obravnavanju mnogih gospodarskih vprašanj. Zlasti kmetijstvo zdaj v vseh svojih naporih in delih čedalje bolj uporablja sadove meteoroloških raziskav in analiz. To je razumljivo, kajti lega, tla in naravna bogastva kraja ostanejo bolj ali manj dolgo nespremenjeni oziroma človek jih lahko nekoliko modificira, podnebja, tega zelo spremenljivega činitelja, pa ne moremo ukrotiti. Podnebju se mora človek prilagajevati in najbolj racionalno izkoristiti tisto, kar mu nudi.

Vsako drugo leto sušno?

Se eden glavnih vzrokov je pomanjkanje smelosti, da bi končno opustili zastarele, toda pri nas udomačene klimatske metode. Zdaj je znano, da so na povprečnih vrednotah meteoroloških elementov sloneči klimatski podatki zelo malo uporabljivi in da lahko človeka zapeljejo v napačne razlage. Često se n. pr. v tisku pojavijo statistični podatki o pogostih sušnih letih v naših krajih. Včasih so katastrofalna n. pr. trditve, da je pri nas nad 50 % sušnih let. Pri tem očitno uporabljajo letne vsote padavin in jih primerjajo z večletnimi srednjimi količinami. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da skoraj izključno uporabljajo kolebarska leta. Kako lahko nas takšne ugotovitve zapeljejo v napačne sklepe, kaj lahko spoznamo, če primerjamo letne količine padavin v Vojvodini v zadnjih letih; v teh primerjavah je katastrofalno sušno leto 1952 po letni količini padavin znatno bolj vlažno od leta 1953. Naša sušna leta je treba analizirati po mnogo natančnejših metodah in pri tem uporabljati vzporedno tudi podatke o izhlapevanju.

Nedvomno bodo dognanja teh analiz pokazala na možnosti, da bi s primernimi ukrepi stihijo vremena čimbolj ublažili.

Obvestila o vremenu morajo biti stalna in vsestranska

Bilo bi vsekakor koristno, če bi imeli že pred novo setvijo vsaj nekatere, delne sadove takšnih analiz. Lahko bi poskusili postaviti načrt za setev in za kmetijska dela na splošno. Zdaj je bolj kakor kdajkoli potrebno, da bi nas meteorološki stalno in operativno obveščali o stanju in razvoju vremena. Običajna meteorološka obvestila po radiu ne morejo zadovoljiti kmetijstva, saj so v glavnem namenjena mestnemu prebivalstvu. S skupnimi naporih bi morali priti do takšnih obvestil, ki bi najbolj ustrezala kmetijskim delom na terenu. Naša meteorološka služba nima še nobene publikacije, ki bi jo lahko uporabljali pri kmetijskih delih. Vse publikacije te vrste imajo v glavnem klasično obliko objavljanja podatkov, večidel za izmenjavo s tujimi službami. Analiza podatkov v teh publikacijah je kar najbolj omejena in nikakor ne more zadovoljiti potrebe našega kmetijstva. Razen tega se pojavlja še ena ovira, in sicer velika zakasnitev v izdajanju publikacij in biltenov. Treba bi bilo proučiti možnost, kako bi našli take oblike publikacij, ki bi bile dostopne našim kmetom in ki bi najučinkoviteje pripravile k naporom za pospeševanje našega kmetijstva. **Obuljen**

Podnebju se je treba prilagajevati

Katerim oviram ali težavam je treba pripisati, da naši meteorologi še niso odgovorili na vprašanje meteorološkega rajoniranja našega področja? Eden glavnih vzrokov je v tem, da pri nas še zmeraj mislimo, da je meteorologija strokovna tehnična služba, da je klimatologija statistična veda, katere glavna naloga je posredovati zainteresirancem samo sadove merjenja in opazovanja iz omrežja meteoroloških postaj. Minili pa so časi, ko je bila klimatologija čisto opisna veda, ko so ljudje klimatske podatke uporabljali zgolj

dogajalo celo med delovnim časom, kar je vzbujalo upravičeno negotovanje delavcev in uslužbencev. Med direktorjem in nekaterimi uslužbenci je vladala familiarnost, zaradi katere pa je polagoma začela trpeti vestnost nekaterih uslužbencev. Računovodja ni dosledno zahteval obravnavanja za direktorjevo vožnje z avtomobilom. Bencina je bilo porabljenega precej več kot pa kažejo pomanjkljivi obračuni službenih potovanj. Tudi za svoje lanskoletno potovanje v inozemstvo direktor doslej še ni predložil obračuna o porabljenih devizah; pripominja pa, da tega ni storil zato, ker ga nihče ni opomnil, zdaj pa ne more več zbrati vseh potrdil. V podjetju (v začetku letošnjega leta je postal Tehnikum ustanova) so imeli tudi skritveni črni fond, ki je znašal po mnenju uslužbenke v knjigovodstvu Z. T. okrog pol milijona dinarjev.

Za vse te nepravilnosti so vedeli in so bili zanje skrivni tako direktor kot tudi uslužbenka knjigovodstva Z. T. in računovodja Z. P., vendar so vsi molčali tako dolgo, dokler se niso njihovi familiarni odnosi sprevrgli v razprtije. Prišlo je celo tako daleč,

da so si direktor in nekateri uslužbenci iz sobe v sobo dopisovali o službenih zadevah, ker drug z drugim niso govorili. Uslužbenka Z. T. in računovodja Z. P. sta začela govoriti o direktorjevih nepravilnostih, deloma utemeljeno, deloma pa sta v sumničju pretiravala, hkrati pa nista v redu izpolnjevala direktorjevih naročil, zaradi česar so začele vladati v pisarnah težnje po neredu. Kritizirala sta tudi delavski svet, sindikat in osnovno organizacijo Zveze komunistov, češ da vsi delajo po direktorjevem diktatu. Zato jima je vodstvo Usnjarskega tehnikuma odpovedalo delovno razmerje.

Ta primer je vreden javne kritike, hkrati pa poučno kaže, kakšno škodo lahko povzroči neumestna familiarnost med vodilnimi ljudmi v kakem podjetju. Potrebno pa bi bilo tudi to, da bi šla pogledat v Usnjarski tehnikum revizijska komisija, ki naj bi ugotovila, katere izmed obožbo so utemeljene in katere ne (nepravilnosti, ki jih navaja članek, priznava tudi direktor) ter pomagala kolektivno, da bi odstranil škodljive pojave. **M. Z.**

Ložje Perko: Delo na polju (skica)

donosi čim manjša? Ali se je vreme v naših žitornih krajih zadnja leta tako zelo poslabšalo, da že pomeni veliko nevarnost za naše kmetijstvo, predvsem za poljedelstvo? Ali je možno pri nas uporabiti meteorološko planiranje, opustiti ustaljene kolebarske roke in že zdaj nekoliko

stransko in celotno analizo ekonomistov in statistikov, kmetijskih strokovnjakov in kmetov, strokovnjakov za planiranje in meteorologov.

Zelo zanimiv primer je rajonizacija našega področja, ki je bila podlaga za »Osnutek orientacijskega perspektivnega programa o pospeševanju kmetijstva«. Kakor je poudarjeno že v tem osnutku, je rajonizacija predvidena v grobih obrisih in zato utegne biti zelo nevarno sestaviti na podlagi te, v glavnem zemljepisno upravne rajonizacije, dokončni program. V mnogih pojasnilih »Osnutka« je čutili veliko pomanjkanje meteorološkega sodelovanja.

Ta ugotovitev drži, toda prav raznovrstnost potencialnih možnosti kaže, da lahko šele po podrobni rajonizaciji pridemo do racionalnega programa z zaželenimi uspehi. Preden bi se začeli pripravljati na kmetijsko rajonizacijo, bi bilo vsekakor treba vzpostaviti sodelovanje meteorologov. Klimatska rajonizacija je eden glavnih temeljev za rajonizacijo kmetijske proizvodnje. Ni treba poudarjati, da so lahko mnoga draga in dolgotrajna dela, zlasti investicijska dela na področju melioracije, predvsem v zapotanih delih dodatnega namakanja, delno brezplačna, če nimajo dobro in temeljito pripravljene meteorološke podlage.

Cela zadeva močno spominja na čase, ko so v nekaterih trgovinah zavajajoče se svojega monopolnega položaja vsillili kupcu, če je kupil vžgalice, še svečo ali pa petrolejko, pa če jo je potreboval ali ne. Kot so nam povedali na ECZ, so naročili več tisoč takih etuljev po 30 din, prodajajo pa jih po 50 din, oziroma boljše povetlano: pri izmenjavi kartonov za mesečne karte jih bodo potnikom vsillili za tako ceno. Mislim, da se ECZ ne bi bilo treba ukvarjati s takimi posli, ki spadajo v normalno trgovanje, če pa že hočejo obvarovati legitimacije, potem bi pa bilo veliko bolj kulturno, če bi besedilo »obvezno« izpustili in vsakogar, ki bo prišel zamenjat karton, vladno povabili, da lahko dobi pri njih licenčni stul, da se mu legtimacija ne bo valjala po žepu. Tak postopek bi bil na mestu še nenehno, ker se tudi v takih drobnih zadevah odraža kulturno poslovanje in kulturni odnos do ljudi. **G. G.**

Zapisek na robu

S takimi posli se upravi ECZ ne bi bilo treba ukvarjati

Pred dnevni smo citali v časopisu oglas Uprave ECZ v Ljubljani, s katerim je »spozivalas« vse, ki imajo mesečne tramvajске vozovnice, naj do 31. oktobra stare kartone zamenjajo z novimi. Ob tej priliki mora vsak o b v o z n o kupiti za vozovnico tudi etul iz polvilna kot so povedali na Upravi ECZ, je to zaradi tega, ker bi radi, da bi imeli vsi potniki mesečne vozovnice spravljene v enotnih etuljih, da se le-te ne bi mečkale, mazale itd. Na Upravi ECZ pravijo, da so mnogi koristniki mesečnih kart imeli sicer že zdaj legitimacije v etuljih, ki pa niso bili dovolj prozorni. Razen tega so bile mnoge potniki imeli mesečne karte tudi kar tako po žepih in so se kartoni hitro zamazali. Svoje skrb za v enotne etulje spravljene mesečne vozovnice utemeljuje Uprava ECZ tudi s tem, češ kaj bi pa bilo, če bi izdajali mesečne karte v usnjenem zaščitnem ovitku? Potem bi ravno tako morali potniki plačati tudi usnjeni zaščitni ovij. Veliko bolje pa je, če Uprava naroči za vse potnike skupaj etulje, ki pa jih je dolžan vsak potnik z mesečno vozovnico kupiti.

Prejeto iz: **Trije na pohodu**

Familiarnost in njene posledice

Ob primeru v domžalskem Usnjarskem tehnikumu

Osnovna organizacija ZK v Usnjarskem tehnikumu v Domžalah je izključila iz članstva ZK tovarišico T. Z. zaradi nediscipliniranosti in obrekovanja nekaterih ljudi. Kmalu nato je ustanova odpovedala delovno razmerje tej uslužbenki, ki je delala v knjigovodstvu, razen tega pa hkrati še računovodji in enemu izmed profesorjev Tehnikuma. Okrajna Inšpekcija dela pa je odpovedi razveljavila, ker je vodstvo ustanove odpovedalo tem ljudem delovno razmerje brez soglasja sindikalnega sveta in ker so bile nepravilnosti, ki jih je vodstvo ustanove navedlo kot utemeljitev za odpoved, takšne narave, da bi morali prizadete uslužbenke poklicati pred disciplinsko sodišče.

Ob vsej tej zadevi pa so začele prihajati na dan nekatere nepravilnosti, glede katerih bi bilo prav, da bi si jih celoten kolektiv bolj kritično osvetlil. Gre namreč za nezdružljive pojave, ki so jih povzročili tako uslužbenka in računovodja in računovodja kot tudi direktor.

Ti vodilni uslužbenci so se pred meseci še tako dobro razumeli, da so večkrat skupaj popivali v menzi tehnikuma. To se je

dogajalo celo med delovnim časom, kar je vzbujalo upravičeno negotovanje delavcev in uslužbencev. Med direktorjem in nekaterimi uslužbenci je vladala familiarnost, zaradi katere pa je polagoma začela trpeti vestnost nekaterih uslužbencev. Računovodja ni dosledno zahteval obravnavanja za direktorjevo vožnje z avtomobilom. Bencina je bilo porabljenega precej več kot pa kažejo pomanjkljivi obračuni službenih potovanj. Tudi za svoje lanskoletno potovanje v inozemstvo direktor doslej še ni predložil obračuna o porabljenih devizah; pripominja pa, da tega ni storil zato, ker ga nihče ni opomnil, zdaj pa ne more več zbrati vseh potrdil. V podjetju (v začetku letošnjega leta je postal Tehnikum ustanova) so imeli tudi skritveni črni fond, ki je znašal po mnenju uslužbenke v knjigovodstvu Z. T. okrog pol milijona dinarjev.

Za vse te nepravilnosti so vedeli in so bili zanje skrivni tako direktor kot tudi uslužbenka knjigovodstva Z. T. in računovodja Z. P., vendar so vsi molčali tako dolgo, dokler se niso njihovi familiarni odnosi sprevrgli v razprtije. Prišlo je celo tako daleč,

KULTURNI OBZORNIK

NOVE KNJIGE

Velika tema naših dni

Rut je videla, kako so ji starše na würtzburškem živilskem trgu ubili in za noge odvekli. Potem so jo poslali najprej v Ausschwitz in kasneje z dvema židinjama iz Frankfurta v Varšavo, v javno hišo za nemške vojake.

»Sedemnajstletno nedotaknjeno dekle so poslali v javno hišo za vojake. Nekaj deklet si je v javni hiši vzelo življenje. Nekatero so postale nazadnje prave bordelske dekline. Rut je v neizmerni grozi odmrila. Telo je bilo dve leti v tisti hiši. Njeno telo ni bila več ona. Nje ni bilo več. Nič na svetu je ne bi bilo pripravilo do joka. Nobena stvar je ni več ganila. Bila je nekaj, česar pred nacistično oblastjo ni bilo na svetu.«

To je na kratko prvi del Rutine zgodbe. Drugi del se prične z njeno vrnitvijo v Nemčijo. Zaskrbljeni, skoro brez upanja v njeno ozdravljenje jo spremljamo po cestah, skozi gozdove do rodnega Würtzburga. Njen mlajši brat, za katerega je tudi mislila, da so ga nacisti ubili, je bil tam, njen zaročenec zdravnik Martin in prijateljica Johana. Isti ljudje, ki so linčali očeta in mater ter poslali Rut v Varšavo, preganjajo zdaj spet Rut in Martina, tega zgolj zato, ker je vzela deklet pod streho. Groze mu, da bo izgubil službo, streho nad glavo mu hočejo zažgati, a Rut obljublja, da jo bodo poslali, od koder se je vrnila. To so nacisti. Niti povprečen meščan, ki se ne šteje med nacistične, ne gleda na dekle dosti drugače. Niso važni vzroki, pravi, ki so pahili Rut v tisto hišo, marveč je važno le dejstvo, da je bila

tam... Še bratu, Johani in Martinu je tuja. Brez čustev je, otopela. Poskušajo zbuditi njeno čustvenost, pa zaman. Zares, nje ni več.

Bojimo se za Rut, Ali zanjo zares ni rešitve? Nacizem je pahil milijone v smrt in, kar je še huje, milijonom je zmlich njih duhovno podobo. A za Rut pričakujemo ozdravljenja. Pisatelj nam jo je približal kot živega, dragega človeka.

In Rut ozdravi. Pisatelj nas pripelje le do prizora, ko se deklet zjoče, Martin jo pa poljublja. Ne brani se niti, ko jo poljubi na ustnice... Rut ozdravi? Ali ni bralčovo zadoščeno prepovršno? Rut je oživela, toda ali se ne bo njena prebujena čustvenost znova in znova zgrozila nad lastno usodo? Nacisti, teoretiki in praktiki zločinstvene države, so prav gotovo storili Rut tudi nasilje nad njenim materinstvom. Pisatelj Frank ne načenja tega vprašanja. Roman zaključuje z Rutinim prebujenjem v življenje.

Rut je glavna oseba romana. Njena usoda nas najbolj pretrese. Vendar to ni roman le o Rut. To je roman o Nemčiji, o nacizmu, o nemški mladini, o dobroti in hudobiji, o človeškem srcu, ki trepeče v skrbi pred jutrišnjim dnevom Nemčije in sveta.

Zato niti ni to roman le o Jezusovih apostoli, enajstih dečkih, ki jih skrivno družijo zaprisega: »Mi, Jezusovi apostoli, izvrševalci pravičnosti, jemljemo bogatim, ki imajo vsega, in dajemo revnim, ki nimajo ničesar...«; ne le roman o dečkih, ki jih čistost njihovih želja pripelje (enega nacisti ubijejo) med protifašistično, socialistično mladino; ne le roman o dečkih, ki nam odkrivajo najglobljo podobo povojne Nemčije — čeprav se je od prvih let po vojni do danes »zelo razvila«, kakor radi pravimo, posplošujoč njen fizični dvig...

Leonhard Frank se je s tem romanom vsaj vsebinsko približal veliki temi naših dni. Iz romana diha naš čas. Človeška družba se je tako izpopolnila, njena organiziranost je tako dognana, da lahko zmelje človeka ali narod v nič ali v spako.

To je otipljiva, vidna vsakdanjost. Frank se ni zgubil v njej. Mimo nje vidi več, dalje in globlje. Morda lahko rečemo, da so razgovori med Martinom in Rut, mad apostoli ali med drugimi dobri ljudmi »romantični«. Vsaka doba ima svojo romantiko, kako bi brez nje? Kot z briljvko blodimo z njo skozi labirinte življenja in iščemo poti iz sveta, v katerem so se obnesli morlice Freudenheimovih, trgovski človek (veriznik) Zwischenzähl, SS major Blum in vodja atletskega kluba »Samson« (kratko S.A.) Scharf. To ni tista cena, sentimentalna romantika za »mehek« duše, ne tisti osladni optimizem

le skrb za Rut, marveč ga zanima tudi to, kako jo bo pripeljal pisatelj iz duhovne otopelosti. Frank je storil to mojstrsko. Rut ustrela hudodelca Zwischenzähla in zadostni lastnemu in splošno človeškemu moralnemu imperativu. To je bil prvi večji Rutin korak v življenje. Drugi korak je storila, ko je vzela k sebi in skrbelo za otroka umrle Johane. In zjokala se je, ko ji je Steve, Johaniin zaročenec, otroka vzel. Prišel je namreč po Johano, da si jo odpelje v Ameriko, a je vtem pri porodu umrla...

Leonhard Frank je star okrog 70 let in bolan. Morda je to njegova zadnja knjiga. In zadnja misel te knjige je:

»Kaj bo čez deset let v Nemčiji in na svetu?«

Prevajalec »Jezusovih apostolov« Mile Klopčič pravi, da bi bil roman, če ne bi bil Frank levčar. Se pravi, če ne bi s tako jarko lučjo resnice posvetil v preteklost in sedanost Nemčije in sveta. **C. Zagorski**

Trije na pohodu

Neutrudljivi Josip Ribičič je znova obogatil slovensko mladinsko književnost z zbirko etic, ki jih je te dni izdala Državna založba Slovenije pod naslovom »Trije na pohodu«. Knjižica prinaša na 142 straneh 14 etic, ki ne bodo razveselile samo naših mladih bralcev, temveč jih bo z veseljem prebral tudi vsak odrasel, saj bo v njih videl znane podobe iz rane mladosti, se ob njih nasmehnil in si dejal: »Da, prav tako je bilo!« V teh tako preprosto napisanih eticah opisuje Ribičič dogodivščine raznih otrok, njihove slabe in dobre navade in najbolj skrite misli in želje. V njih ni nič čudovitega, nič izmišljenega in izumetničenega, vse je tako preprosto in prav zaradi močne prepričljivosti in topline prisanost, lepo in polno življenjskih resnic. V nekaterih, kot je n. pr. Lučica, se je pisatelj pogumno lotil vprašanj, ki bi se jim marsikdo iz »sramečljivosti« izognil. Zelo spretno in neprislizeno je v zgodbe prepletel tudi napake, ki jih pri vzgoji otrok delajo starši in vzgojitelji, prikazal je vrsto vprašanj, ki bodo zanimala zlasti učitelje in jim kazala pot, kako naj skrbne za vzgojo srca, značaja, potrebnega ponosa in skromnosti, skratka za moralni pouk, okrog katerega je bilo že mnogo pisanja in govorenja.

Ribičiču je treba priznati, da pozna mišljenje otrok, način njihovega izražanja, ve, kako občutljivi so za krivice, ki jih pretrpe, pozna vse tiste psihološko zanimive trenutke, ki smo jih sami nekdanj doživeli, pa smo jih že pozabili, večje opisuje vse tiste vzroke in nagibe, ki privedejo otroka do prepovedanih dejanj in ki temelje na želji po ustvarjanju nedesa velikega, pri čemer pa ni zrela kriterija, kaj je in kaj ni prav.

Ribičičeve knjige Trije na pohodu lahko štejejo med zelo dobra mladinska dela, le škoda, da zbirke ni ilustrirana, ker bi s tem mnogo pridolila.

Vsebinski ustreza tudi Ribičičev slog. Knjižica Trije na pohodu bo gotovo dobrodošla tudi vsem sestavljalcem šolskih beril, ker je nekaj novega in svojstvenega. **Zoran H.**

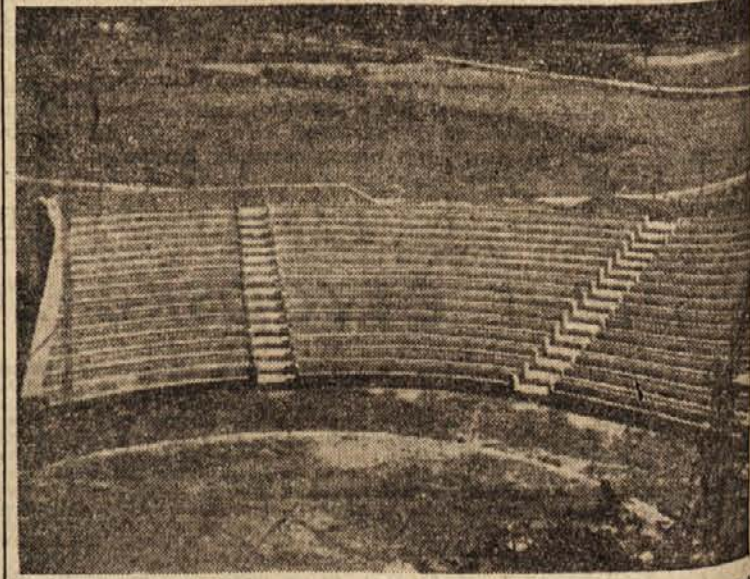
Kulturne beležke

Ansambel narodnih pesmi in plesov Crne gore »Oro« gostuje te dni v Bretaniji v Franciji, kjer bo v petnajstih dneh priredil več koncertov.

»Festival baleta« v Londonu, ki deluje v največjem, a hkrati najmlajšem gledališču »Royal Festival Hall«, je angažiral za leto dni članico baleta beogradskega Narodnega pozorišta Milica Jovanović. Beogradska umetnica je odpotovala v London, kjer bo ostala do oktobra, ko bo s tem londonskim ansamblom odpotovala na veliko turnejo po ZDA in Kanadi.

Ravnateljstvu Opere beogradskega Narodnega pozorišta so ponudili turnejo beogradskega baleta po ZDA in Kanadi, ki naj bi bila 1955 in 1956. Sprudbo so ugodno sprejeli, toda spridbo velikih problemov v zvezi s pripravami na takšno turnejo so odgovor za zdaj odložili. **M. Z.**

Tudi Cetinjske igre

Pred šestimi leti so v okviru proslav stoletnice Njegoševe smrti zgradili na Cetinju pod Orlovim kršem eno od najlepših in najbolj akustičnih poletnih gledališč v naši državi. Ob otvoritvi so v njem uprizorili »Gorski venec«. Pred tremi meseci pa so organizirali prve Cetinjske igre. Za razliko od Dubrovnških in Splitskih iger, ki imajo sezonski značaj, bodo trajale Cetinjske igre vse leto. Doslej so na njih gostovali razni operni pevci, igralci, ansambli in koncertanti iz naših glavnih mest. Dubrovnško gledališče bo dajalo tu Držičevu komedijo »Plakir«. — Na naši silki: Pogled na poletno gledališče na Cetinju

Izkopavanja na gori Bubanj pri Nišu

Zgodovinska preteklost Niša in njegove okolice nudi obsežno in dragoceno arheološko gradivo za proučevanje najstarejših dob človeštva. Pod vodstvom naših najboljših arheologov teče že več let v teh krajih obsežna arheološka dela.

Junija letos je niški Narodni muzej skupno z arheološkim inštitutom Srbske akademije znanosti vršil izkopavanja na predzgodovinskem najdišču na Bubnju pri Nišu. Arheološka dela je vodil dr. Milutin Garašanin, pomožal pa so mu trije knuisti muzeja v Beogradu in Nišu. Na podlagi dosedanjih izkopavanj so določili, da je Niš že v predzgodovini imel zelo važno vlogo. Doslej so izkopali veliko raznovrstnih predmetov, med njimi popolnoma ohranjeno posodo, dele lončenih izdelkov, kamnita sekire, kakor tudi vrsto drugih predmetov in orodij iz kamna. Iz številnih fragmentov bodo restavrirali več kamnitih posod, ki imajo zelo zanimive oblike. Spridbo velike zgodovinske vrednosti najdišča na Bubnju bo 1955. in 1956. niški Narodni muzej začel obsežnejša arheološka dela. **Lj. Krasojević**

NAŠIM MLADIH BRALCEM

PŠENIČNO ZRNO

Jakec je bil ubog, a priden mladenič. Po svoji revni materi je podedoval eno samo pšenično zrno. Z največjo spoštljivostjo ga je shranil in zvesto čuval edga bi materin spominček. Služil je potem pri raznih gospodarjih. Povsod so ga imeli radi, ker je bil priden in pošten.

Ko nekoč ves truden sloni v svoji sobici poleg hleva, razvije papir, ogleduje pšenično zrno in misli na mater. Pri tem mu omahne glava in naenkrat zaspi. To prilično porabi domači petelin. Urno se požene na okno in kavne po zrnu.

Jakec se predrami, a je že prepozno. Ves obupan si ruje svoje lepe in goste lase. V takem stanju ga najde gospodar. Ko mu Jakec potoži svoje gorje, ga mu gospodar tolaži:

»Ne žaluj! Petelin je tvoj, ker ti je pozobal zrno!«

Jakec se za petelina toplo zahvali. Toda žalost za zrnomo ne da služiti še dalje pri tem gospodarju. Vzame petelina in se odpravi po svetu.

Na potovanju pride nekoč v majhno vasico in pri prvem kmetu prisi prenočišča. Kmet ga sprejme. Jakec mu izroči v varstvo petelina. Kmet ga nese na hlevček med drugo perutnino.

Drugo jutro na vsežgodaj poskačejo pite na dvorišče. Med njimi je tudi Jakec petelin. V tem prikrohlja na dvorišče tudi gospodarjev pujssek. Ko vidi tujca — petelina, se razjezi in ga tako okolje, da petelina odteče kri.

Ko Jakec zjutraj vstane in vidi svojega petelina mrtvega, bi se najrajši razjokal. Kmet mu pa reče:

»Ker ti je prasac umoril petelina, pa vzemi prasca!«

Jakec je s tem zadovoljen. Vzame prasca in ga poganja po poti pred seboj. Zvečer prispe do druge vasice. Tudi tam prosí pri nekem kmetu za prenočišče.

»Ta prašiček je edino moje premoženje, ali mi ga boste dobro spravili,« prosí Jakec.

»Le miren bodi,« ga potolaži kmet, »pri meni je vse varno!«

Kmet je dal Jakcu prenočišče in večerjo. Ker se je bal, da ne bi njegovi pujsi napravili Jakecemu prašičku kaj hudega, ga ni dal v svinjak, nego ga je zaprl v kravji hlev. Toda ponoči je ubogi štetinarček pripaljal preblizu neke hude krave, ki ga je nabodla na rogove in mu pre-

je prašička umorila krava, pa vzemj kravo!«

Jakec je te zamenjave zelo vesel. Izprosi še konec vrvi, ki jo privede kravi za rogove ter jo odžene dalje.

Naslednji večer zaide Jakec s kravo na neko prostrano dvorišče, katerega obkrožajo velika in lepa poslopja. Vse kaže, da tu gospodarji zelo imoviti človek.

Izza nekega ogla stopi sam gospodar in vpraša Jakca, česa želi. Tudi njega prosí Jakec za

dobilo. Kravo bom pa izročil hlapcu, da jo privede med moje govedo. Nič se ne boji! Pri meni bo vse v redu!«

Kakor je rekel, tako se je zgodilo.

Drugo jutro spusti pastir k napajalnemu koritu vse govedo in med njim tudi Jakecovo kravo.

Prav tedaj je stala v sobici edinka in se igrala z očetovo puško. Misleč, da je puška prazna, pomeri v šali med govedo in sproži. Ali puška je bila napolnjena s težkim strelivom in nesreča je hotela, da je strel zadel Jakecovo kravo v glavo. Zadeta žival se je takoj zgrudila na tla.

Jakec, to videč, se je prijel za glavo in kar zajokal. A že je bil gospodar pri njem in ga prijateljsko potrpaljal po rami:

»Potolaži se, fant moj! To nesrečo bomo popravili prav po istem načinu, ki je tebi usojen. Ker ti je kravo ubila moja hčerka, vzemi zdaj ti njo!«

Jakec ves zmeden zavjaka: »Pa čemu naj mi bo ona?«

»Hahaha,« se zasmeje oče na vsa usta. »Čemu neki — dam ti jo za ženo!«

Jakec kar zajaja: »I kako neki, ko je niti ne poznam?«

»Tako jo boš videl,« pravi oče in pokliče hčerko venkaj. Poje ji, kaj si je napravila s tem, ko je fantu ustrelila kravo.

Hčerka je bila od glave do nog krasotica. A tudi Jakec je bil lep in postaven fant. Bila sta drug drugemu všeč in kmalu je sledila poroka. Jakec je postal srečen mož in gospodar velikega imetja. A ostal je še nadalje marljiv in delaven. V otroškem spoštovanju in ljubezni se je mnogokrat poln hvaležnosti spomnil na svojo mater in na njeno zapuščino — edino pšenično zrno.

drila čreva. Zjutraj ga je Jakec našel mrtvega. Skoro bi ga bila zadela kap. Ko gospodar izve in vidi, kaj se je pripetilo, mu pravi:

»Zal mi je, da se je to zgodilo pri meni. Toda ne tuguji! Ker ti prenočišče. Ko vidi, da je gospodar prijazen, mu zaupno pove svoje dogodivščine od drobnega zrna pa do te kravice. Mož ga pazno posluša, nato pa mu smešljaje pokima:

»Večerjo in prenočišče vse boš

»Večerjo in prenočišče vse boš

Zapisala Manica

Skloni se, stecl, poskoči, da prideš iz zaprtega kroga...

DVA OČAKA

(PRIPOVEDKA IZ ETIOPIJE)

Zdavnaj, zdavnaj sta živela dva starca. Sredi pustinje sta imela svojo kolibo, ki je bila že prav tako sključena in majava kot njena gospodarja, in streha

se to napravi. Nikoli se nisva še sprla, moram ti nsem ugovarjal. In grdo bi bilo, če bi ti danes.

Prvi stavec je šel po lonec, oba sta sedla na gola tla, in že je stal lonec pred njima, ko je dejal prvi stavec: »Glej, prijatelj, ta lonec je moj!« »Moj je, moj, prijatelj, da veš, ne pa tvoj,« je dejal drugi stavec.

»Če je tako,« je menil zopet prvi stavec, »pa ga vzemi. Nočem kratiti tvoje pravice.«

Se isti hip sta se nasmehnila oba starca, kajti spoznala sta, da se ne moreta spreti med seboj. In sta živela potem v miru do svoje smrti.

Golar Manko

je bila prav tako razdrapana kot licj njenih gospodarjev.

Teško je bilo življenje obeh starcev, saj jima je rodila pustinja malo, in njuno ležišče so bila gola tla, odeja pa že zguljena ovčja koža.

Pa vendar sta živela v sreči in zadovoljstvu in iz njunih ust ni prišla hudobna beseda, jeze drug do drugega nista poznala. Bratje ne živijo nikoli tako složno med seboj, kot sta živela starca, ki jima je obilica let že upognila hrbet in noge sta jima klecale od starosti.

Nekega dne pravi stavec: »Prijatelj, najino življenje je preveč enolično. Iz dneva v dan sva dobre volje in nič ne more skaliti najinega mirnega življenja. V svoji mladosti sem videl ljudi, kako so se prepirali med seboj. Dajva, prijatelj, spriva se še midva med seboj.«

Drugi stavec je dejal: »Brat, če ti je prav, pa storiva, kar želiš. Nikoli si še nisva nasprotovala. Pa zakaj bi si sedaj, ko je smrt že blizu najinega praga. Pa se spriva! Samo ne vem, kako

PAVLIJEVA POT

Pavlija so poslali v trg. Dobro uro je bil oddaljen od pionirskega tabora »Vesele veronice.«

»Tako! Kupim naj lepo darilo za Sama! Nocoj ob tabornem ognju ga bodo nagradili kot najboljšega tabornika. In jaz? Ali nisem bil prav tak tabornik kot on? Ves čas sva se na tistem kosala, s tem Samom. Tako sem mu že kar privoščil, če mu je kje spodrsnilo in si je malo umazal svoje prvaštvo. Pa mu je zelo redko. In da so prav mene poslali po to darilo?! Presneto!«

Začel je stopati počasneje. Nenadoma obstoji. »Saj se lahko vrnem in rečem, da je danes knjigarna zaprta in da bo tudi jutri, ves teden. Karkoli že. Verjeli bi mi. Saj so mi še vedno...«

Obrnil se je in se počasi vračal.

»Ne...! Tega ne smem storiti...! Moram v trg!« Vihravo je začel teči in tekkel je vso pot. Tako je skušal zadušiti tisti slabi in zapeljivi glas, ki se mu je oglasal v prsih. Ves zasopel je prispel do knjigarne. Bila je na široko odprta in je vabila kupce.

Vračal se je naglo. Skoraj vso pot je spet pretekkel. Stiskal je

knjigo k sebi, kot bi se bal, da mu je ne bi tisti črni notranji glas izmaknil iz rok.

Ob tabornem ognju pa je tabornovodja spregovoril: »Po to darilo za Sama smo poslali prav tebe, Pavli, Vedno smo namreč mislili, da Samu na tistem zavidaš in ga morda celo sovražiš. Če tega darila ne bi bil prinesel, bi bile naše slutnje potrjene. Tako pa smo se motili. Zato smo tudi tebi pripravili majhno darilo...«

Ko je Pavli darilo držal v rokah, so se mu rahlo tresle, srčne oči pa so se kopale v odsevu tabornega ognja...

L. Suhodolčan

Kdo je to?

Ves črn kot oglje, a vendar umit, kožušček mu sije ko jutranji svet.

Za hrano so črvi, okusna mu jed — in črni so rovi ves širni mu svet.

Oči so res majhne in kratak je rep, če pride na svetlo, je skoraj ves slep.

Ze videl ga, slišal o njem je pač vsaki! Povej po pravici, kdo ta je junaki!

Manko Golar

Kier prepirata se dva...

Gospodinja zjutraj rano dala je kokošim hrano.

A med krmo perutnine bil komadič je mesnine.

Dva kokota pritečeta, za meso se sporečeta.

Zase ga oba želita in kujona bojevita

brž se razčeperita, s kljuni se pomerita.

»Boj krvavi« muc opazi urno zraven se priplazi...

Hani! — In že meso pohrusta in obilne mastna usta.

Zamijavka: »Mijav, drnav, le lasajta se — že prav!«

Kjer prepirata se dva, tretji dobro se ima!

Manica

Kako je maček vrbce hranil

Maček je videl, da njegov gospodar redi svinje, pa si je mislil, da bi mogel tudi sam gojiti kako živino. No, si je dejal, tudi brez hleva bo šlo. Že so se mu cedile sline ob misli na masten zalogaj, ki si ga bo sam pripravil.

Gre v hram, kjer je stala skrinja z zrnjem. Vzame iz skrinje zrnje, ga potrese po zemlji in kliče vrbce:

»Odslej vas bom hranil jaz. Le počakajte, da odide druga živina z dvorišča, pa vam bom dal zrnja. Če lahko moj gospodar hranj svinje, bom lahko tudi jaz vam natresel kakšno pest priboljška. Videli boste, da nisem hudoben, kakor pripovedujejo o meni.«

Tako si je maček izmislil lepo

vabo. Vrbci res niso stradali sladkega zrnja, toda niti eden ni zletel na zemljo, dokler je bil maček kje v bližini.

»Veš, dragi maček, mi se pri jedi vedno prerekamo, pa nas je sram, da bi nas slišal. Zato vedno počakamo, da odideš,« so dejali vrbci mačku.

Maček pa je dobro vedel zakaj delajo tako, pa jih je pustil pri miru, saj je vedel, da bodo nekega dne prav lepo rejeni in tedaj bo zanj pravi trenutek. Obnašal se je, kakor da se sploh ne meni za vrbce. Vrbci so pazili na vsak mačkov gib in ko so videli, da se ne menj za nje, so prileteli na dvorišče. Toda ob vsakem zrnu so se ogledovali na vse strani, da bi videli kaj dela njihov hranitelj. Čim so zagledali, da je maček kje blizu, so že zleteli na najbližjo vejo.

Tako je maček hranil in hranil vrbce in ko je videl, da so že dovolj debeli, jim je rekel:

»Gostje moji, zakaj še vedno bežite pred menoj? Poglejte, kako ste prašni. Pridite, da vam očistim perje. Tudi moj gospodar vedno čisti svoje svinje in jaz nočem biti slabši od njega. Sami ste videli, da se svinje gospodarja prav nič ne bojijo, kadar jih gladi.«

»Ej dragi maček,« so dejali nekateri starejši vrbci, »če bi svinje vedele zakaj jih gospodar tako dobro hranj, gladj in čisti, bi ga marsikatera zgrabila za roko. Počakale bi, da bi se dobro zdebile, potem pa bi zbežale od

Ali ste vedeli...

...da se koža sama od sebe naježi, da bi tako obvarovala telo pred mrazom. Ko se koža naježi, zmanjša svojo površino in tako odaja telo manj toplote.

...da je mogoče normalno rast otroka izračunati. Do štirinajstega leta starosti bi moral biti otrok visok petkrat toliko centimetrov, kolikor je star in še 80 centimetrov. Tako bi moral 11-letni deček biti visok 11 x 5 + 80 = 135 cm.

...da golob pismošča lahko preleti v enem dnevu okrog 500 km, v godnih pogojih seveda. To je približno toliko kol od Ljubljane do Beograda.

LAŽNIVEC

Zivel je car. In ta car je razglasil po svoji deželi:

»Če si kdo izmislil nekaj nemogočega, na kar mu bom odgovoril: »To je laž!«, mu bo dal polovico carstva.«

Pride pastir.

»Se dolgo nam bodi zdrav, naš car! Moj oče je imel tako palico,

da je z njo po nebu zvezde mešal.«

»To ni nič,« mu odgovori car. »Moj ded je imel tako pipo, da je en konec dal v usta, na drugem koncu pa si je na soncu prižgal tobak.«

Pastir se je popraskal po glavi in odšel.

Pride krojač.

»Oprostite,« pravi krojač carju, »malce sem se zakasnil. Včeraj je besnel vihar, pa se je v blisku razparalo nebo. Takoj sem odšel in ga zakrpal.«

»To je lep! Samo, vidim, da ga nisi dobro zašil, danes zjutraj je spet deževalo,« je rekel car. Krojač odide praznih rok.

Pa pride siromašen kmet, pod pazduho pa tišči merico.

»Kaj želiš,« ga vpraša car. »Merico zlata mi dolguješ, pa sem prišel po njo.«

»Kaj, jaz dolgujem tebi merico zlata? To je laž!«

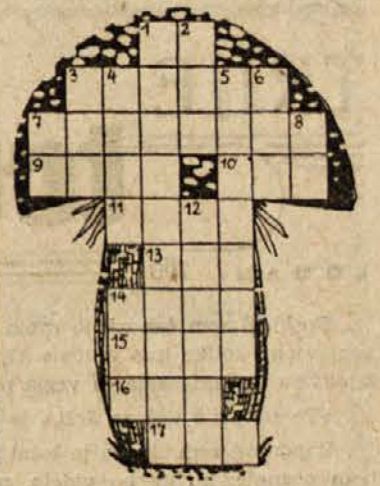
»Ej, car, če je to laž, pa mi daj polovico carstva.«

»Ne, ne, ne, resnica je,« je popravljal car.

»No,« pravi kmet, »če je resnica, kar sem rekel, pa mi daj merico zlata.«

KRIŽANKA »GOBA«

Vodoravno: 1. predlog, 3. lepak, 7. šodnost, vrtilno, 9. priprava za sejanje, 10. glagol gibanja, 11. Ober, 13. pripovedna pesmi, 14. sedaj, 15. jugoslovanska reka, 16. oblika pomožnega glagola, 17. kratica za in tako dalje.

Navpično: 1. ukazati, 2. če, 3. ob, poleg, 4. časovna obdobja (množina), 5. starodavna azijska država, 6. trije enaki soglasniki, 7. kratica za konjska sila, 8. dva enaka samoglasnika, 12. priprava, stroj, mreža (tužka), 14. kratica za Združenje tabornikov Slovenije.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Danes se začne v Bernu atletsko prvenstvo Evrope

1092 atletov čaka na štart — Češka lokomotiva se zanima za Mihaliča — Rusi trenirajo čeli dan — V Bernu so slabi pogoji za trening

Bern, 24. avg. V Bernu vlada prava atletska mrzlica. Pred 10 dnevi je prispelo v glavno mesto Švice največje število atletov — moštvo ZSSR, ki šteje nič manj in nič več kot 104 člane. Te dni pa prispe malone z vsakim mednarodnim vlakom po ena izmed 23 prijavljenih reprezentanc.

Ulice so polne atletov, na stadionu pa trenirajo večidel reprezentance, ki so se nastanile v Bernu. Za prvenstvo se je prijavilo rekordno število atletov. Na evropskem prvenstvu v Bruslju 1950 je nastopilo 469 atletov in 136 atletinj, do sedaj pa je prispelo v Bern 793 atletov in 299 atletinj.

NASI ATLETI V MAKOLLENU

Po dokaj ugodnem potovanju je naša reprezentanca, ki šteje 20 atletov in 6 atletinj, včeraj popoldne

prispela v Makollen, oddaljen približno 50 km od Berna. To je center osrednjega inštituta za telovadbo in šport. Utrujeni po dolgotrajnem potovanju so atleti šli takoj počivat, popoldne pa so že trenirali na športnih igriščih šole v Makollenu.

Ceprav neprestano dežuje, zaradi česar je oviran tudi redni trening, je razpoloženje dobro. Marjanovič je včeraj zlahka skočil dvakrat v višino 198 cm, Sarčević je obdržal v metu kroglice na 16 m. Strokovnjaki drugih reprezentanc so se zlasti zanimali za Lorgerja, ki je imel lažji trening v teku čez ovire, medtem ko sta Mihalič in Stritof tekla približno dve uri v gozdu. Drugi naši atleti in atletinje so imeli pod nadzorstvom trenerja lahek trening.

Skupno z našo reprezentanco so v Makollenu tudi reprezentanca Anglije, Portugalske, Holandije, Avstrije in Islandije.

RUSI VES DAN TRENIRAJO

Tukaj pričakujejo z velikim zanimanjem nastop ruske reprezentance, ki je prispela v Bern v nekam čudni sestavi: 25 žensk in 46 moških ter vodstvo: en vodja, dva pomočnika, 18 trenerjev, dva maserja, zdravnik, trije sodniki, štirje posebni delegati — skupno 40 voditeljev na 72 atletov. Rusi so bili včeraj dopoldne ob 7.30 že vsi na treningu. Po lažjem treningu so se na razne načine razgibali. Zatem so kosili, ob 1. uri popoldne pa so se ponovno pripeljali z avtobusi na igrišče in precej ostro trenirali. Ob 18. uri so se znova vrnili na igrišče v kompletnem sestavu in začeli trenirati. Njihov tekmovalci v teku na 110 m ovire Bulantšik je še ostreje treniral. Po treningu je odšel v stališnico, se opral,

vrnil na igrišče ter zopet začel trenirati.

PRVE POMANJKLJIVOSTI ORGANIZACIJE

Malone vse reprezentance, ki so prispеле v Bern, se pritožujejo sprčo težav pri treningu. Igrišče v Wangsdorfu je premajhno, da bi lahko sprejelo vse atlete. Atleti v skoku v višino stojijo v vrsti, da pridejo na vrsto za svoj skok na treningu. Podobno je tudi v drugih disciplinah. Stevilni atleti niso zadovoljni s tekmovalno progo, ker je namreč zelo mehka in bodo na njej težko dosegli dobre rezultate.

To so prve pomanjkljivosti, ki smo jih zaznali v Bernu. Druga organizacijska vprašanja pa so Švicarji tokrat odlično uredili. V Bernu lije kot iz škafa že 12 dan, tako da so tudi tehnični voditelji moštev in tudi organizatorji močno zaskrbljeni za nastop najboljših evropskih atletov. Zadnji dan se je vreme nekoliko zboljšalo. Se zmeraj pa je zelo hladno in neprestano dežuje.

ZATOEK SE ZANIMA ZA MIHALIČA

Včeraj je prispela v Bern tudi češkoslovaška reprezentanca. Novinarji so se seveda najbolj zanimali za »svetovno lokomotivo«. Zatopek, Zatopek je takoj popoldne treniral v Wangsdorfu. Pravi, da se dobro počuti in da bo skušal ponoviti uspeh iz Helsinkija. Tekel je večkrat po 400 m, zatem pa je izginil v bližnjem gozdu. Treniral je približno dve uri. Po vrnitvi se je zanimal za Mihaliča in dejal, da bo imel, če bo ponovil svoj najboljši rezultat, veliko besedo v zaključku teka na 10.000 m. A. Takáč

Po tekmah v Zagrebu:

Bakašun in Kurčin

Drugače izpita pred bližnjim evropskim prvenstvom naši waterpolisti niso opravili s posebnim uspehom. Se več, pokazali so veliko manj, kot pred enim tednom v Križevcih. Skratka, niso zadovoljili. To nam po ma-

Waterpolisti na pol pripravljeni

lem dela skrbi, saj je do evropskega prvenstva le še nekaj dni. Naši igralci so v slabi formi. Moštvo se ni dovolj vigrano. Naši waterpolisti bodo morali torej v Torinu napeči vse sile, če hočejo ohraniti pridobljeni položaj, saj so se njih nasprotniki izvrstno pripravljali.

Nedvomno je, da so Egiptanci do- stojen sporing-partner. Naši reprezentanti so s precejšnjo muko premagali borbeno Egiptance.

Gledali smo naše waterpoliste v Križevcih, na uradnih tekmah v Zagrebu in na več trening tekmah. Vselej smo opazili iste hibe: netočno podajanje, netočno streljanje in precej slabo kritje. Zmagi nad Egiptanci nista prepričljivi, nista zrcalo prave razlike v moči med jugoslovanskimi in egiptovskimi waterpolom. Viru tega moramo upoštevati, da so nedavno Madžari premagali v Budimpešti naše nasprotnike z rezultatom 0:5. Vse to priča, da so Madžari v dobri formi, so pa pravzaprav tudi naš najresnejši tekmeec.

NAJBOLJ JE ZADOVOLJIL JEŽIČ

Med vsemi igralci je v teh desetih dneh najbolj zadovoljil Ježič. Bil je vedno v enaki formi in pri njem opažamo napredek. Vsi ostali igralci so pokazali spremenljivo formo. Sodi mo pa, da sta Kovačič in Amšel zanesljiva vratarja, in da se njiju ne smemo bati. Bakašun in tako zanesljiv, kot je bil poprej, vendar igra solidno. Vprašanje drugega branilca pa je veliko bolj kritično. Stakula ni v najboljši formi in igra samo tu pa tam dobro, čemur je vzrok tudi njegova poškodba. Njegov namestnik Zužel je še mlad in neizkušen.

Tudi kritici niso v najboljši formi. Ivkovič igra precej nestalno. Bolj zanesljiv je v napadu kot v obrambi. Kurčin ni več nezadržljiv strelec in najboljši realizator našega moštva. Je v veliko slabši formi kakor lani. Tudi Vuksanović ni docela zadovoljiv. Če bi pri sestavi moštva izbrali med Ivkovičem in Vuksanovićem, bi se vsekakor odločili za prvega.

Med napadalci je Ježič najbolj. Radonič igra povprečno. Frankovič je šele nedavno prišel na trening in še nismo mogli dobiti prave slike o njegovih formi.

IGRALCI NISO ČRNOGLEDI
Igrelog komisije za sestavo waterpolo reprezentance je dober glede na igralce, s katerimi razpolaga. V obrambi so tudi nekateri mladi in nadarjeni waterpolisti (Zužel, Arneri), ki se bodo v Torinu nedvomno marsikaj naučili.

Naši waterpolisti pa niso črnogledi vzlic temu, da niso v formi. Pripravljeni so, da bodo v Torinu zaigrali veliko bolje.

Tako sodijo malone vsi igralci in prepričani smo, da nas ne bodo razočarali. I. Maleš

Spremembe v naši reprezentanci

Tajništvo plavalne zveze Jugoslavije je na včerajšnjem sestanku dokončno določilo našo plavalno in waterpolo reprezentanco za evropsko prvenstvo v Turinu.

Prvenstva se bodo udeležili naslednji waterpolisti: Kovačič, Amšel, Bakašun, Stakula, Zužel, Ivkovič, Kurčin, Radonič, Ježič, Frankovič in Arneri, ter trenerja Grkinič in Kumar.

Tajništvo zveze je skrbilo število predlaganih plavalcev glede na njihove možnosti in Turinu tako, da bodo odpovali samo trije plavalci in tri plavalke. Izbrani reprezentanti so: 100 m prosto Skanata, 100 m hrbtno: Skanata, 200 m metulček: Trojanovič, 200 metrov prsno: Pandur; ženska kopja: Anžela Greena v teku na 3 milje in Čeha Doležala v hoji na 10 in 20 milj ter 15.000 m. Med priznanimi ženskimi rekordi so rekord Rusinje Golubničaje v teku na 80 m ovire, Rusinje Zibine v metu krogla, Rusinje Kudine v skoku v višino in Novozelandske Williams v skoku v daljino.

Komisija je objavila še 30 priznanih rekorderov. Te rekorde je komisija že prej potrdila, vendar jih ni doslej nikdar uradno objavila. Med te rekorde sodi rekord Norvežana Boisena v teku na 1000 m (vendar ne najnovjši rekord, dosežen pretekli teden v času 2:19,5, marveč rekord 2:20,4, dosežen lani v Oslu), Rusa Litujeva v teku na 400 m ovire, Američana Davisa v skoku v višino, Rusa Ščerbakova v troskoku, Angleža Pirreja v teku na 6 milj itd.

Potrjeni svetovni rekordi

Komisija za rekorde pri Mednarodni atletski zvezi je na svojem sestanku v Bernu potrdila 23 svetovnih rekorderov, od tega 8 ženskih. Med omenjenimi rekordi so rekordi Avstralca Johna Landyja v teku na eno miljo in 1500 m, Čeha Zatopeka v teku na 5000 m, 10.000 m in 25.000 m ter v teku na 6 in 15 milj, Američana Heida v metu krogla, Anžela Greena v teku na 3 milje in Čeha Doležala v hoji na 10 in 20 milj ter 15.000 m. Med priznanimi ženskimi rekordi so rekord Rusinje Golubničaje v teku na 80 m ovire, Rusinje Zibine v metu krogla, Rusinje Kudine v skoku v višino in Novozelandske Williams v skoku v daljino.

Komisija je objavila še 30 priznanih rekorderov. Te rekorde je komisija že prej potrdila, vendar jih ni doslej nikdar uradno objavila. Med te rekorde sodi rekord Norvežana Boisena v teku na 1000 m (vendar ne najnovjši rekord, dosežen pretekli teden v času 2:19,5, marveč rekord 2:20,4, dosežen lani v Oslu), Rusa Litujeva v teku na 400 m ovire, Američana Davisa v skoku v višino, Rusa Ščerbakova v troskoku, Angleža Pirreja v teku na 6 milj itd.

Landy in Chataway

VESTI IN DOGODKI

DVOBOJ SKANDINAVIJA—BALKAN

Bern, 24. avgusta. Po drugem dnevu kongresa Mednarodne atletske federacije, je bil sestanek zastopnikov Grčije, Turčije, Jugoslavije, Švedske, Finske, Norveške in Danske, na katerem so se sporazumeli, da bo atletski dvoboj Balkan—Skandinavija, 24. in 25. septembra prihodnjega leta v Atenah.

HAPEL V »RACINGU«

Se en izvrsten nogometaš zapuščata Dunaj. To je stalni srednji krilec, oziroma branilec avstrijske nogometne reprezentance Hapel. Slednji je sledil levji zvezli »Avstrijske Stojaspalu, ki je postal član francoskega nogo-

metnega moštva »Strasbourg«. Hapel je sedaj član pariškega »Racinga«.

ALEX JANY — WATERPOLIST

Znani rekorder in eden izmed nekdajšnjih najboljših in najbolj priljubljenih francoskih plavalcev Alex Jany ni več v formi. Za evropsko prvenstvo je določen kot rezerva v štafeti 4x200 m. Zanimivo pa je, da Jany ne misli več na plavalne rekorde. Posvetil se je waterpolu in bo bržčas igral v francoski reprezentanci na evropskem prvenstvu v Turinu.

Na Britanskih igrah je v Londonu Pakistanec Iqbal premagal Madžara Nemetha v metu kladiva z metom 58,90, medtem ko je Nemeth zaboležil le 56,99 m. Odlikovala sta se še Johnson (Anglija) na 440 jardov (47,9) in Welbourn (ZDA) v skoku s palico (4,39 m).

Na švedskem atletskem prvenstvu so bili doseženi povprečni rezultati. Iz jeme so le skakalca Nilsson (2,09 m v višino) in Lunberg (4,20 m s palico) ter suvalce krogla R. Nilsson s sunkom 16,25 m in Söderberg na 3000 m steopie s časom 8:52,5.

Znani avstralski atlet Landy je odklonil sodelovanje na »škotskih igrah«. Landy je dejal novinarjem, da ne lo nastopal vsaj eno leto. Za svoj umik s tekmišča je navedel več vzrokov: nastopanje od novembra dalje brez odmora, preveč težo, pomanjkanje treninga in poškodbo na nogi. Landy namerava kot opazovalec obiskati evropsko prvenstvo v Bernu, nato pa se bo vrnil v domovino in v svoj poklic šolskega učitelja.

Angleški biolog profesor Haldane je izjavil, da je moči preteči miljo v času 3:50 pod ugodnimi atmosferskimi pogoji. Prof. Haldane oprta svoje trditve na statistična raziskovanja, za ugodne atmosferske pogoje pa smatra suho in hladno vreme, »če se bodo rekordi hitro vrstili eden za drugim.« Je dejal prof. Haldane, »je mogoče, da bo zadnji obveljal tudi kakih pet let.« Profesor meni dalje, da bo prišel čas, ko bodo rekordi tako na koncu človeških zmogljivosti, da bodo obveljali tudi stoletja dolgo.

Osmo evropsko plavalno prvenstvo v Turinu bo zbralo približno 150 plavalcev iz 23 držav. Priglasili so se tekmovalci iz Avstrije, Belgije, CSR, Danske, Finske, Francije, Jugoslavije, Vahodne Nemčije, Nizozemske, Poljske, Portugalske, Romunije, Turčije, Španije, Švedske, Švice, Zah. Nemčije, Madžarske, Italije, Anglije, Luksemburga, Norveške in ZSSR. Večina teh dežel bo sodelovala tudi v waterpolu.

Franjo Mihalič bo danes startal na 10.000 m

»CER«

PODJETJE TERMOTEHNIH NAPRAV IN MONTAŽ

ČAČAK

izdeluje in montira

vse vrste in velikosti avtomatskih pekovskih peči za peko kruha, peciva, prepečenca, keksov itd.

po konstrukciji B. Skrinjarja

TOVARNA »CER« — ČAČAK

Telefon 550 in 515 — Brzjavlj: Cer Čačak

PREDSTAVNIŠTVO: BEOGRAD, ULICA 7. JULIJA 70

Telefon 22-452

POSLOVALNICA: ZAGREB, VLASKA ULICA 64

Telefon 25-323

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

NA ZAHTEVO POŠLJEMO STROKOVNJAKE!

TRIJE

E. M. REMARQUE

tovariši

ROMAN 160

Poskusil sem čez njeno ramo pogledati na tablico nad njenim vzglavjem, koliko ima vročine. Opazila je to, hitro potegnila listek iz okvira, ga zmečkala in vrgla pod posteljo.

»To zdaj nič več ne drži,« je rekla.

Zapomnil sem si, kje je ležal zmečkan listek, in sklenil, da ga bom pozneje, ko ne bo videla, pobral. »Ali si bila bolna?« sem vprašal.

»Malo. Toda to je že minilo.«

»Kaj pa je rekel zdravnik?«

Zasmejala se je. »Nikar zdaj ne vprašuj po zdravniku. Sploh ničesar ne vprašuj. Zdaj si tu in to mi zadostuje.«

Nenadoma se je spremenila. Nisem vedel, ali se je spremenila zato, ker je tako dolgo nisem videl, toda zdela se mi je tudi drugačna, kakor je bila prej. Njene kretnje so bile bolj gibčne, njena koža toplejša, način, kako je prišla k meni, je bil drugačen, zdaj ni bila več samo lepo, mlado dekle, ki jo je bilo treba šteti. Vsemu temu se je bilo pridružilo še nekaj, in vsem ko prej čisto nisem vedel, ali me ljubi, sem zdaj to čutil. Ničesar več mi ni prikrivala. Bila je živahnija in meni bliže kakor kdajkoli, živahnija, bliže

in lepša, bolj osrečujoča, toda bilo je čudno, da me je tudi bolj vznemirjala.

»Pat,« sem dejal. »Hitro moram dol.« Spodaj čaka Köster. Pogledati morava, kje bova stanovala.«

»Köster? Kje je pa Lenz?«

»Lenz,« sem dejal, »Lenz je ostal doma.«

Ničesar ni opazila. »Ali boš smela priti dol, pozneje?« sem vprašal. »Ali pa naj midva prideva k tebi?«

»Vse smem. Zdej smem vse. Skupaj pojdeva dol in potem bomo nekaj pili. Jaz bom gledala, kako bosta vidva pila.«

»Velja. Torej počakava spodaj v dvorani.«

Odšla je k omari, da bi vzela obleko iz nje. Porabil sem prilžnost, da sem hitro pobral zmečkani listek in ga vtaknil v žep.

»Torej hitro pridi, Pat.«

»Robby!«

Stopila je za menojo in mi položila roke okrog vratu. »Pravzaprav sem ti hotela toliko povedati.«

»Tudi jaz tebi, Pat. Toda zdaj bova imela dovolj časa za to. Ves dan si bova kaj pripovedovala. Jutri. V začetku to ne gre tako lahko.«

Prikimala je. »Da, vse si bova povedala. Potem ves ta čas, ko bova skupaj, ne bo več čas, kakor je bil takrat, ko sva bila ločena. Potem bova drugo drugemu vedela vse, in to bo potem tako, kakor da sva bila zmeraj skupaj.«

»Saj sva bila tudi tako,« sem dejal.

Nasmehnila se je. »Jaz ne. Jaz nimam toliko moči. Zame je bilo huje. Jaz se ne morem tolažiti z mislimi, če sem sama. Jaz sem

potem sama, drugega nič ne vem. Laže je biti sam brez ljubezni.« Se zmeraj se je smehljala. Bil je prozoren smehljaj, silila se je na smeh, vendar si lahko videl skozenj.

»Pat,« sem dejal. »Stara, vrla korenina.«

»Tega že dolgo nisem slišala,« je rekla in njene oči so bile polne solz.

Odšel sem h Köstru. Kovčki so bili že na tleh. Nakazali so nama dve sosednji sobi v depandansi. »Poglej tole,« sem rekel in pokazal Köstru listek, na katerem je bilo zapisano, koliko je imela Pat temperature. »Poglej, kako to skače in pada.«

Po škripajočem snegu sva odšla v depandanso in po stopnicah v svoji sobi. »Vprašaj jutri zdravnika,« je rekel Köster. »Iz temperature krivulje ni moč ničesar razbrati.«

»Jaz vidim dovolj,« sem odgovoril, zmečkal listek in ga spravil nazaj v žep.

Umila sva se. Potem je prišel Köster k meni v sobo. Videti je bil, ko da je pravkar vstal. »Obleči se moraš, Robby,« je dejal.

»Da.« Zdrnil sem se iz zamišljenosti in odprl kovček. Vrnila sva se v sanatorij. Karl je še stal zunaj. Köster je bil vrgel odejo na njegov hladilnik.

»Kdaj se odpeljeva nazaj, Otto?« sem vprašal.

Obstal je. »Jaz se nameravam odpeljati jutri zvečer ali pojutrišnjem zjutraj. Ti ostaneš vendar tu...«

»Kako pa naj to napravim,« sem odgovoril ves iz sebe. »Denarja imam kvečkemu za deset dni. In za Pat sanatorij plačan tudi samo do petnajstega. Nazaj moram, da bom kaj zaslužil. Tu najbrž tako slabega pianista ne potrebujejo.«

DNEVNE NOVICE

Avtobusna proga Ljubljana-Gorica. S 25. avgustom 1954 se skrajša vozni red na avtobusni progi Ljubljana-Gorica za 20 minut. Odhodi avtobusa iz Ljubljane in Gorice ostanejo neizpremenjeni. — SAP — Ljubljana.

Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Ljubljana, javlja: Zaradi modernizacije ceste II/323 v odseku Duplica-Kamnik bo cesta zaprta od 28. t. m. dalje za ves promet. Promet se preusmeri: Mengeš-Moste-Kamnik.

Obveščamo vse dijakinje, ki so sprejete v Dom Anice Cernejeve, da bo znašala mesečna oskrbnina 4000 dinarjev. Vpisovanje za gimnazijo bo 9. septembra od 9. do 14. ure, za učiteljske šole in ostale strokovne šole pa 13. in 14. septembra od 9. do 14. ure.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za sredo, 25. avgusta 1954.
 Poročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
 5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni sporod), vmes ob 5.30-5.40 Jutranja telovadba — 6.30-6.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Jutranji orkestralni sporod: O. Nicolai: Vesele zeme Windsorske, F. Mendelssohn: Pesem predle in glasba k dramu »Sen kresne noče« — 7.30 Za gospodinjne — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 8.10 Pavel Razbeger: Napevi iz operete »Rideči nageljini« (Prenos iz Maribora) — 8.30 Za pionirje — 8.50-9.00 Zabavna glasba — 12.00 Slovenske narodne pesmi poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoberneča — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski koncert: Cesar Frank: Simfonične variacije. Ernest van Dohnanyi: Simfonične minute — 13.15 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Turistična oddaja — 14.40 Samospeve Josipa Hatzeja poje altistka Elza Karlovac — pri klavirju Marijan Lipovšek — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleni ste — poslušajte! — 15.00 Utrinki iz literature — Andreas Karkavicas: Petros Rafaljas — 16.15 Promenadni koncert (G. Rossini, R. Schuman, Georgij Enesco) — 17.10 V plesnem ritmu — 18.00 Modni kotiček — 18.10 Pisen sporod slovenskih narodnih in umetniških pesni — 18.50 Okno v svet — Socialni položaj indijskih delavcev — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 2. prenos iz festivala v Salzburgu: VII. simfonični koncert orkestra dunajske filharmonije, dirigent Georg Szell — J. Haydn: Simfonija v D-duru, Borja Blacher: Variacije na Paganiinjevo temo, J. Brahms: Simfonija št. 4 — 22.35 Filmske melodije — 23.00-24.00 Nočni koncert (na valu 202,1 in 212,4 m in 90,1 MHz) L. van Beethoven: Coriolan — uvertura v c-molu op. 62, Gustav Mahler: Simfonija št. 4 v G-duru — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba)

MARIBORSKE VESTI

Umetnostna galerija v Mariboru, Strossmayerjeva ulica. Razstava slovenskega slikarstva in kiparstva v Mariboru od leta 1918 do danes. Razstava je dnevno odprta od 9. do 16. ure v času od 8. do 29. avgusta. Prijave za skupinske obiske pošljite na telefon 25-45. Vodstvo po razstavi zagotovljeno.

Dežurna lekarna

Torek, 24. VIII. 1954 lekarna »Studenti«, Gorkega ul. 18.

KINO

PARTIZAN: Amer. film »Spjion«. **UDARNIK:** Amer. film »Lidija Bailey«. **POBREŽJE:** Jugosl. film »Bla sem močnejša«. **STUDENCI:** Ameriški film »Lidija Bailey«.

Umri so v Ljubljani

Katarina Siana, upokojenka. Pogreb bo danes, v sredo ob 16.30 na Zalah.

Alojzij Znidaršič, zasebnik. Pogreb bo danes, v sredo, ob 17. uri na Zalah.

Sporočam žalostno vest, da je umrl moj mož

ANTON GORJANC

upokojenec
 Pokopali smo ga 22. avgusta 1954.
 Zalujoča žena in sorodniki.

DROBNI OGLASI

DELO DOBI

ZA TAKOJSEN NASTOP iščemo 30 nekvalificiranih delavcev. Plača po tarifnem pravilniku. Naslov v oglašnem oddelku LP-Borbe. 3318

VEČJE ŠTEVILO ZIDARJEV sprejememo takoj. Naslov v oglašnem oddelku LP-Borbe. 3319

VEČ ELEKTROMONTERJEV dobi takoj službo na Primorskem. Naslov v oglašnem oddelku »Ljudske pravice-Borbe«. 3320

SAMOSTOJEN KNJIGOVODJA za samostojen obrat na Primorskem dobi takoj službo. Plača po tarifnem pravilniku. Naslov v oglašnem oddelku LP-Borbe. 3321

3 DAVČNI INSPEKTORJI dobijo stalno zaposlitev. Osnovna plača po uredbi, dopolnilna plača 1.000 do 3.000 din. Pogoj ekonomski tehnikum ali 5 letna praksa v knjigovodstvu. Ponudbe na oglašni oddelk »Ljudske pravice-Borbe«. 3322

SPREJEMAMO KVALIFICIRANEGA MESARJA — in valenca za trgovino. Ponudbe pod »Dutovlje« na oglašni oddelk »Ljudske pravice-Borbe«. 3323

V ZALOŽBI »KULTURE« BO IZŠLA KNJIGA

O eksistencializmu

in drugih sodobnih pojavih idejne dekade

BORISA ZIHERLA

Latinitica, 122 strani

Cena 120 dinarjev

Naročila pošljite na naslov:

ZALOŽNIŠKO PODJETJE

»KULTURA«

BEOGRAD — DEČANSKA 29

Telefon 25-547

Tekoči račun pri NB 102-T-77

Križevski premogovniki

V VOJAKOVAČKEM KLOŠTRU

POTREBUJEJO

tri rudarske tehnike

z večletno prakso v nadzorniški ali prometni službi in

rudarskega inženirja

z najmanj triletno prakso

Stanovanje zagotovljeno

Plača in nastop po dogovoru

Interesenti naj se javijo pisмено na naslov: Križevski ugljenokopi Z. P. Vojakovački Kloštar, NR Hrvatska — ali ustno na telefon 1.

Varilski tečaji

Društvo za varilno tehniko LRS razpisuje za II. polletje 1954 naslednje varilske tečaje v društvenih varilskih šolah v Ljubljani in v Mariboru.

Tečaji v Ljubljani

- Oznaka E-25: 1. X. do 21. X. 1954: Osnovni tečaj za obločno varjenje.
- Oznaka E-28: 4. XI. do 25. XI. 1954: Nadaljevalni tečaj za obločno varjenje z zaključnim izpitom.
- Oznaka A-14: 8. X. do 21. X. 1954: Osnovni tečaj za plamensko varjenje.
- Oznaka A-15: 4. XI. do 18. XI. 1954: Nadaljevalni tečaj za plamensko varjenje z zaključnim izpitom.
- Oznaka S-8: 7. XII. do 21. XII. 1954: Specialni tečaj za industrijske parne kotle.
- Oznaka S-10: 20. I. do 3. II. 1955: Specialni tečaj za plamensko in obločno varjenje cevi.

Tečaji v Mariboru

- Oznaka E-25: 31. VIII. do 21. IX. 1954: Osnovni tečaj za obločno varjenje.
- Oznaka A-13: 23. IX. do 12. X. 1954: Osnovni tečaj za plamensko varjenje.
- Oznaka E-27: 19. X. do 9. XI. 1954: Nadaljevalni tečaj za obločno varjenje z zaključnim izpitom.
- Oznaka A-16: 16. XI. do 30. XI. 1954: Nadaljevalni tečaj za plamensko varjenje z zaključnim izpitom.
- Oznaka S-6: 15. X. do 29. X. 1954: Specialni tečaj za legirana jekla in navorjenje.
- Oznaka S-7: 7. XI. do 21. XII. 1954: Specialni tečaj za ojnice in spojnice železniških vozil.
- Oznaka S-9: 4. I. do 18. I. 1955: Specialni tečaj za aluminij (plamensko in obločno varjenje).

Prijave in informacije Ljubljana: Društvo za varilno tehniko LRS, Ljubljana, Erjavčeva cesta 11, telefon št. 22-313.

Informacije Maribor: Društvena varilska šola Maribor, Kneza Koclja št. 14, tel. 91-06.

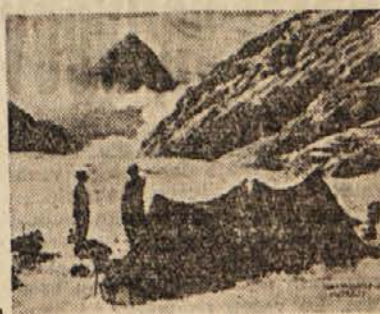
KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški barvni film

»Vzpon na Everest«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Angleški film

»Vodnjak«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: avstr. film »Jaz in moja žena«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Ob 10. uri je matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9-10, za popoldanske predstave pa od 14 ure dalje.

KINO »SOCA«: avstr. film »Stari grešnik«. Tednik. Predstave ob 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15 ure dalje.

L. KINO »TABOR«: švic. film »Otroci Evrope«. Tednik. Predstava ob 20.

L. KINO »JLA«: angl. film »Berlinska povest«. Tednik. Predstava ob 20.

L. KINO »BEŽIGRAD«: angl. film »Berlinska povest«. Tednik. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic v vseh treh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave.

JAVNO OBVEŠČAMO, da bomo predvajali v kinu »Union« film »V vrtnicu«, in sicer od 5. septembra dalje.

LJUDSKA UNIVERZA SINDIKATA DOZ, Miklošičeva 19, predvaja za zamudnike ameriški dokumentarni

film »Zakaj smo se borili III. in IV. del (Del II. vladal in Bitka za Britanijo). Predstavi ob 18 in 20. uri. Vstopnice od 17. ure dalje.

JESENICE »RADIO«: ameriški barvni film »Viharni zaliv«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAVZ«: švedski film »Dobri vojak Bums«. Predstava ob 20. — »LETNI KINO SVOBODA«: francoski film »Ustreljen ob zori«. Predstava ob 20.

CELJE »UNION«: jugoslov-avstrijski film »Poslednji most«. Predstavi ob 18 in 20. — »DOM«: ameriški film »Samo naša«. Predstava ob 18.15. — »LETNI KINO«: ameriški film »Samo naša«. Predstava ob 20.15.

KRANJ »STORŽIC«: amer. film »Titanic«. Predstave ob 16, 18 in 20. — »LETNI KINO PARTIZAN«: angl. film »V senci sovražnika«. Predstava ob 20. — »SVOBODA«: švedski film »Zaradi moje ljubezni«. Predstava ob 19.

PTUJ«: italijanski film »Vrag vzemi slavo«. Tednik: »V dolini Cabra«.

KINO »ŠIŠKA«

Italijanski film

»Krivična sodba«

Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »TRIAVA«

Ameriški barvni film

»Skrivnostno življenje Walterja Mittyja«

V glavni vlogi tega humorističnega filma nastopa Danny Kaye in Virginia Mayo. — Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje.

CENTRALNA UPRAVA BOLNIŠNIC V KOPRU

razpisuje naslednja službena mesta:

zdravnika-kirurga v bolnišnici Izola

pogodbenega zdravnika sekundarija za interni, kirurški, porodniški in otroški oddelek za dobo od 1 do 3 let; nastop službe 1. oktobra 1954

dve medicinski sestri za interni oddelek v bolnišnici Piran in bolnišnici Koper; nastop službe takoj

»VINO-KOPER« — KOPER

I S C E za delo v svoji centrali v Kopru

verziranega enologa v vinski stroki šefa komerciale

pravno gospodarskega referenta za tajnika podjetja

perfektno daktilografinja

Pri vseh je zaželeno daljša praksa. — Ponudbe z opisom dosedanjega dela pošljite na: »VINO-KOPER« — KOPER

razpisuje mesto direktorja Mizarstva Polzela

Ponudnik mora izpolnjevati enega izmed naslednjih pogojev:

da je industrijski tehnik lesne stroke z najmanj 6-letno prakso, več vodstva podjetij, ali mojster-mizar v svojstvu industrijskega poslovodje z daljšo prakso v vodstvu podjetja lesno industrijske stroke.

Za razpisano mesto je predvidena plača po tarifnem pravilniku

Ponudbe s kratkim življenjepisom je treba poslati OLO Celje, komisiji za imenovanje direktorjev, najkasneje do 1. septembra 1954.

KOMISIJA ZA RAZPIS NATEČAJA ZA POSTAVITEV DIREKTORJA PRI LJUDSKEM ODBORU MESTNE OBČINE V ŠABCU

RAZPISUJE NATEČAJ

za direktorja

Kemične industrije »Zorka« - Šabac

POGOJI: kemično-tehnološka ali strojna fakulteta z večletno prakso v stroki in vodilnim položajem v gospodarstvu, ali ekonomska fakulteta z več leti praktičnega dela na vodilnih položajih v gospodarstvu, kakor tudi znanje enega tujih jezikov: nemščine angleštine ali francoštine.

V poštev pridejo tudi osebe, ki nimajo določene kvalifikacije, imajo pa več let delovnega staža na vodilnih mestih in so svojo dolžnost z uspehom opravliali.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po sporazumu.

STANOVANJE ZAGOTOVLJENO.

Življenjepis z opisom dosedanjega dela pošljite Ljudskemu odboru mestne občine — komisiji za razpis natečaja — Šabac

PONUDBE SE SPREJEMAJO DO 31 AVGUSTA 1954.

Zbori volivcev volijo samoupravne organe

Na področju ljudskega odbora mestne občine Sežana so po vseh vaseh zbori volivcev, na katerih razpravljajo o družbenem samoupravljanju po zborih volivcev. Precej je govora tudi o bodočih komunah ter o njih vlogi in vsebini. Po vaseh pa volijo na zborih volivcev samoupravne organe za posamezne komunalne naprave, kot za javne vodnjake, napajališča, vaške vodovode itd. V posamezne odbore volijo po pet do sedem ljudi. Odborom pa načeljuje vaški svet z nalogo, koordinirati delo posameznih odborov. Vaški svet in posamezne odborne predlagajo odboru SZDL. Zbori volivcev v glavnem sprejemajo njihove predloge. Povsod pa še premalo skrbe, da bi bile tudi ženske izvoljene v samoupravne organe.

Povsod menijo, da je zelo pametno, da bodo razne komunalne naprave upravljali državljani sami. S tem je namreč prenesena odgovornost za razne naprave za občine na ljudi, ki jih uporabljajo. Za odbore agrarne skupnosti so že izdelali osnutke pravil, ki jih bodo koristniki agrarne skupnosti na sestankih dopolnili in jih sprejeli.

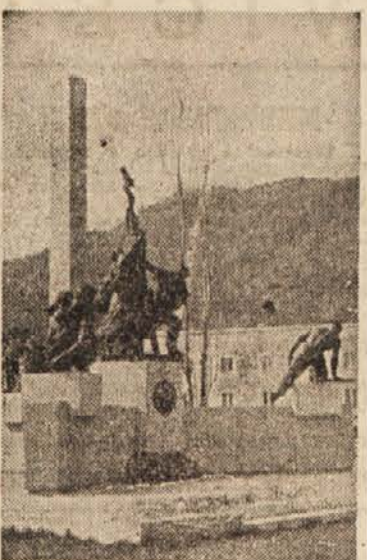
Na zborih volivcev volijo tudi odbore za vprašanja kmetijstva in živinoreje. Ta organ bo posvetovalni in bo imel predvsem nalogo svetovati kmetovalcem, kako uporabljati umetna gnojila, kako

zatrati zajedalce, preprečevati kuzne bolezni pri živini itd. Navedimo le dva zbora volivcev, ki sta bila pred dnevi. V vasi Zirje, ki ima 83 volivcev, so izvolili v upravne organe 35 državljanov, med njimi 8 žensk. Vaški svet šteje 7 članov; prav tako po sedem ljudi je prišlo v odbore za agrarno skupnost, za vaške poti, ceste in javno razsvetljavo, za vodovod in vaške vodnjake in odbor za zaščito kmetijstva in živinoreje. V vasi Orlek, kjer so vsačani izredno marljivi, saj so si sami naredili vodovod, pred mesecem pa so brez sleherne pomoči postavili lep spomenik padlim v NOB, so prvi na področju ljud-

skega odbora mestne občine Sežana izvolili svoje samoupravne organe. V tej vasi so celo vaško gostišče, ki je bilo prej poslovalnica KZ v Sežani, sprejeli na zboru volivcev v upravljanje. Poslovanje v njem bodo seveda prilagodili zakonskim predpisom. Od 138 volivcev, kolikor jih živi v tej vasi, jih je bilo izvoljenih v samoupravne organe 36; med njimi je 6 žensk.

Volivci s področja ljudskega odbora mestne občine Sežana so zelo zadovoljni, da bodo o stvarih, ki zadevajo nje, ne le razpravljali, temveč o njih lahko tudi odločali.

D. R.

Spomenik v Kočevju

Stražiška Svoboda obeta še mnogo uspehov

V Stražišču pri Kranju se že veselo 25. avgusta, ko bodo gledali »Miklovo Zlato« na prostem. Igrala jo bo domača Svoboda.

Predsednik Svobode, članski upravitelj v Stražišču tov. Bavdek je ob razgovoru o Svobodi izrazil zadovoljstvo nad dramsko sekcijo, ki si zelo prizadeva, da bi pripravila gledalcem dobro delo. »Miklovo Zlato« režira Gorivoj Svetel, absolvent Akademije za igralno umetnost. Dramska sekcija je uprizorila že več del, med drugim tudi zelo uspešno »Mirandolino«. V bodočem repertoarju pa bodo upoštevali kakor prvi tov. Bavdek, predvsem sodolna dela.

V Svobodi so delovne tudi ostale sekcije. Tamburaši, predvsem srednješkolska mladina so letos že 22-krat na-

stopili. Več samostojnih koncertov je imel tudi pevski zbor. Dokaj članov ima tudi šahovska sekcija; tudi od nje lahko pričakujemo lepih uspehov. Stražiška Svoboda se lahko pohvali tudi z lepim knjižnico, ki ima 2125 knjig. Zel je, da mora gostovati v privatni hiši.

Pri delu imajo seveda tudi precej težav, predvsem zaradi pretesnih prostorov. Vsekakor je ena dvorana za kino in gledališče premalo. Nimajo niti pevake niti glasbene sobe, pa tudi šahisti, se nimajo kje zbirati. V garderobi vadijo tamburaši, ko pa pridejo na vajo člani dramske sekcije, se morajo tamburaši umakniti. Pri delu jih ovira tudi zastarela električna napeljava na odru. Imajo sicer načrte za novo napeljavo, vendar bi potrebovali štiri sto tisoč din, da bi lahko našli uresničili. Čeprav si želijo glavo, kako bi prišli do denarja, da bi dozdolili nov trakt in dobili nove prostore, jim vendar ne manjka volje do dela.

R. H.

V Ribnici so ustanovili podjetje za odkup lesnih izdelkov

V teh dneh je začelo v Ribnici delati novo združeno podjetje, ki bo predvsem odkupovalo lesne izdelke in izdelke hišne domače obrti. Novo podjetje bo velikega pomena za razvoj lesne predelovalne industrije in hišne domače obrti na Kočevskem.

Novo združeno podjetje, ki bo delovalo v merilu okraja, si je že izbralo kmetijski svet in upravni odbor. Podjetje je v želji, da takoj v začetku navede največje stike z združenimi, sklicujo 18. t. m. posvetovalni predsednikov združ. kjer so se pogovorili o medsebojnem sodelovanju, predvsem pa o razvoju lesne predelovalne industrije. V ta namen so izbrali tudi posebno komisijo. Prihajemo, da bo mlademu podjetju, če bo krepko prišlo za delo, prišla čila na pomoč tudi ljudska oblast.

Klub prekmurskih akademikov praznuje 20-letnico »Ljudske pravice« in 20-letnico svojega obstoja

Klub prekmurskih akademikov, ki je zadnja leta zelo delaven, se je odločil, da bo 20. obletnico »Ljudske pravice« svečano praznoval.

Kulturna sekcija Kluba je prejšnje dni priredila uspeh pevski in glasbeni nastop v Lendavi. Minulo soboto, ob občinskem dnevu, so pa nastopili v Dubrovniku. Pevski zbor, glasbeniki in dramska skupina se marljivo pripravljajo za gostovanje v Veliki Polani, kjer bodo nastopili prihodnji mesec. Razen tega se bodo udeležili s svojo kulturno skupino tudi prireditelj ob občinskih dneh po ostalih vaseh.

Svečano proslavo 20-letnice ustanovitve Kluba bodo priredili v Lendavi 2. oktobra, kjer se bodo zbrali vsi bivši in sedanji člani. Klub je bil namreč ustanovljen 3. aprila 1934 in je bil v stari Jugoslaviji nosilec naprednih idej med prekmurskim ljudstvom.

-žek

Zakaj letos na Velikem vrhu nad Litijo ni čuti mlatičev?

Veliki vrh je vas, uro hoda nad Litijo. Od tam je prav lep razgled po zasavski kotlini. Kraj radi obiskujejo nedeljski izletniki. Nekateri Litijani imajo v tej hribovski vasi celo svoje weekend hišice.

Domačini v Velikem vrhu so dobri kmetje, bavijo se s sadjarstvom in živinorejo, seveda pa obdelujejo tudi skromne njive na vegastem svetu.

Tale poletni čas je na Velikem vrhu najbolj svečan: čas žetve... Kadar odmevajo polki cepcev in se vaipa izpod snopov pšenice, so vsi

obrazi ožarjeni od zadovoljstva. Letos pa ni na Velikem vrhu čuti visokov mlatičev ne udarcev cepcev. Ali morda ni bilo žita? Ne to! Na Velikem vrhu so tudi letos želi in volili žito v kozele. Res pa je, da letos na Velikem vrhu niso vhteli cepcev. Letošnja mlatičev je bila na Velikem vrhu zgodovinska in bodo o njej govorili več let, saj so zdaj vaščani prenehali mlatiči s cepci. Tudi ti hribovski kmetje so se po zaletu svoje Kmetijske zadruge modernizirali in omlatili žito z mlatičnico.

druga traktor, so se opogumili tudi na Velikem vrhu: »Letos pa naj mlatičijo tudi pri nas, saj bo gnil mlatičnico novi traktor... Do te hribovske vasi drži zelo slaba pot. Vaščani so le preprosil, da se je traktor zagnal tudi v to strmino. Vso pot so ga kmetje spremljali in sprti popravljali pot, če so naletehi na kako kotanjo ali strmino.

Končno je bilo vozilo sredi hribovske vasi. Napregli so traktor in ga vključili k mlatičnici. To so morali kmetje hiteti, da so sprti našli požrešni gobec mlatičnice. »Traktor je hudičeva stvar, ki ne pozna počitka« je dejal ta in oni. Ko pa so skončali delo, je zmožoval kmet Jančič:

»Prejšnja leta so se mlatiči trudili na našem podu po vseh tedeh, sedaj pa so samo omlatili vse žito v dveh urah... Taki traktor je res nekaj imenitnega in velja, da mu napišemo: Zadovoljivo je dvignilo kmetje in izpraznil na račun te imenitne iznajdbe čisto toliko...

Traktor in mlatičnica sta obiskala vse ostale gospodarje in tako so letos opravili v Velikem vrhu nad Litijo mlatičev v enem samem dnevu.

Jože Zupančič

Ob 35-letnici SKOJ bodo proslave v Ribnem

V Ribnem pri Bledu bodo 10. oktobra ob 35. obletnici ustanovitve SKOJ proslave. Tako je bilo skle-

njeno na razširjenem plenumu okrajnega komiteja Ljudske mladine Slovenije Radovljica, ki je bil prejšnji teden v Gozdu Martuljku. Ribno je znano partizansko zatočišče, kjer je bila med borbo skopjevska konferenca jeseniškega okrožja. Program proslave bo zelo pesten. Zvečer pred proslavo bo slavnostna seja okrajnega komiteja LMS; prisostvovali ji bodo bivši mladinski aktivisti. Odpri bodo tudi razstavo, ki bo prikazovala borbo SKOJ in mladine v NOB in zasluge mladine po vojni. 10. oktobra bo po zamisli pripravljajnega odbora zbor mladih tabornikov, mladih gasilcev, parada obveznikov predvojaške vzgoje in druge prireditve. Tega dne bo tudi veliko mladinsko zborovanje. Ves teden pred tem pa bodo akademije, razni nastopi in tekmovanja v okviru občine.

R. M.

LIPOVCI

Na zadnjem zboru smo razpravljali o popravilu vaških cest in poljskih poti. Volivci so se v osonči zedinili, da je popravilo zelo nujno, saj se mnoge poti v zelo slabem stanju. Dalj časa smo se zadržali tudi pri razpravi o gradnji bodoče sladkorne tovarne, ki bi bila v Obmurgu. Ob koncu pa so volivci tudi sprožili vprašanje razdelitve postaje za električno energijo, ki je bila zgrajena med Lipovci in Bratoncej se spomnili, da bi razbremenila razdelilno postajo v Belčinih, odkoder dobivamo sedaj električni tok. Vsekakor bo treba to vprašanje še pred zimo rešiti, saj imamo v vasi razne stroje, razen tega pa je razsvetljava ob uborabi strojev zelo slaba.

PREBOLD

Na mestu, kjer naj bi stal za združni dom v Latkovi vasi, bodo zgradili obrtne delavnice občinskih podjetij. Vse lanskoletni dobiček, več ko 700.000, so namenili za gradnjo. V nedeljo 22. avgusta so pa priredili tombolo, katere čisti dobiček bo šel prav tako za delavnice. V pritičju bodo uredili mizarstvo, čevljarstvo in krojaško delavnico, v nadstropju pa bodo imeli stanovanjske prostore.

Ker so junjske poplave v Preboldu povzročile veliko škodo tudi na cestah, je občina dobila pomoč 900 tisoč dinarjev. Iz teh sredstev je nabavila drobilce za kamenje, ker potrebuje za popravila ogromne količine gramoza. Toda DES jim ne dovolji priklučka niti pomoči, čeprav je tu že pred leti delal drobilce. Drobilcena kupovina se jim pa ne izplača, ker je cena 900 za m³ črnolozca in bi količina gramoza, ki bi ga lahko nabavili, ne zadoščala.

Okrajna konferenca RKS v Kočevju

V petek je bila v Kočevju okrajna konferenca predsednikov in tajnikov občinskih odborov RK in članov okrajnega odbora. Prvi del konference je bil posvečen 10. obletnici

ustanovitve RK Slovenije. O delu RK v tem razdobju sta govorila predsednik OO RK Švigelja ter predstavniki OO RK Slovenije. Leto je tudi v imenu OO RKS izročil potim najzaslužnejšim članom RK na Kočevskem diplomu, OO RK pa je izročil najzaslužnejšim občinskim in vaškim odborom ter posameznikom diplome in knjižne nagrade.

V drugem delu konference je predelal delo odborov RK na Kočevskem. Mnogi odbori so svojo odgovorno nalogo uspešno izpolnjevali. Iz razprave je bilo spoznati, da se bo treba krepko boriti proti pižanjevanju, ki še vedno narasta. Za zdravstvene tečaje za ženske mladine, skozil te tečaje je šlo v zadnjih dveh letih nad 800 deklet, bodo v bodoče organizacije RK še bolj skrbela. Pri letošnji akciji za prostovoljno odnajo krvi, ki je zelo uspešno, so imeli največje zasluge odbori RK. Dosti je bilo storjenega tudi za asanacijo vasi v zaostalih krajih. OO RK je dal v ta namen iz svojih sredstev 1.400.000 din. prihodnje leto pa bo v ta namen izdanih 3.000.000 din. Organizacija RK pa so uspešno delovale na vseh ostalih popriških sloveških delih. Prihajemo, da bo leto RK na Kočevskem tako uspešno tudi v bodoče.

O. K.

ŠEŠČE

Čeprav so Sešče ena manjših vasi v Savinjski dolini, imajo vendar zelo delovno KZ. Razen združnega doma, ki je bil dograjen prvi v Sloveniji, so lani zgradili moderno garazo s skladišči in gasilsko shrambo. Nabavili so tudi dva plimenska bika in kupili novo mlatičnico. Letos so pa zgradili moderno sušilnico za hmelj. J. J.

ROMARJI SO SE PRETEPALI

V podružnični cerkvi »Marija Tolažnica« v Zetalah, v pujskem okraju je vsako leto 22 in 23. avgusta veliko romanje. Udeležujejo se ga verniki iz sosednjih krajev in iz bližnje Hrvaške. Ob letošnjem romanju pa je prišlo med romarji do pretepa na vrtu zadružne gostilne; pri tem je bil F. V. du smrtni zaoben z nožem.

KRAVO JE UKRADEL

V Dornavi v pujskem okraju je v noči od 22. na 23. avgust neznanec ukradel Janezu Korparju kravo. Krava je težka okrog 500 kg, pingavsko pasme, bela in rdečkaste barve, in vredna okrog 60.000 dinarjev.

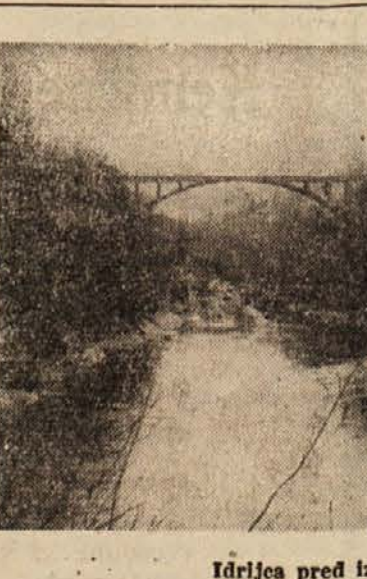
OTROK JE POVZROČIL POZAR

Dne 22. t. m. je pričelo goreti pri Katarini Brglez v Sevaah pri Majšperku. Hiša in gospodarsko poslopje sta bila lesena in krita s slamo. Ogenj je uničil vse. Posostnica ima 400.000 din. škoda. Ogenj je povzročil 6-letni otrok.

KOPIČE SENA JE ZAŽGAL

V vasi Pečenik na Sladkem vrhu v mariborski okolici je nekdo zažgal kopice sena državnega kmetijskega gospodarstva. Zgorelo je približno 15.000 kg sena in je škoda okrog 120.000 dinarjev. Za neznanim požigalcem poizvedujejo.

Berite in naročajte »Ljudsko pravico-Borbo«!

Idrija pred izlivom v Sočo

BRALCINAM PIŠEJO

Marsikaj bi lahko storili v Adlešičih sami, če bi bili bolj podjetni

Pri gradnji združnega doma je znova odloženo. Od jutra do večera razstreljujejo in odkopavajo skale za gradnjo temeljev, oziroma kletnih prostorov. Stalno je na delu osem do deset plačanih delavcev. Ali ne bi bilo prav, da bi se tudi občani odločili, posebno sedaj, ko ni več toliko dela na polju, za prostovoljno delo? Kreditov bo zmanjkalo in tako bo dom zgrajen le na pol. S kreditom in pomočjo občanov pa bi zgradili lahko mnogo več.

Ali pa nismo temu vsaj malo tudi sami krivi? Popotnik bo takoj opazil slabo sadno drevje, bodisi slabe sorte ali pa zanemarjeno. Res je, da je zemlje malo, res je pa tudi, da posamezni gospodarji premalo skrbijo za svoje drevje. Se sedaj imajo pretežno iste sorte, kot jih je imel stari oče, le s to razliko, da je zdaj drevje slabše. Ako bi od osvojitve vsako gospodarstvo izkopal deset jam in posadilo samo deset različnih sadnih dreves, ki ustrezajo tukajšnji zemlji, bi ne primanjkovalo sadja. OLO Črnometl je dal zgled vsem, ko je zasadil ob obeh straneh ceste iz Črnometla do Adlešičev sadna drevesa. Nekaj se jih je posušilo, ostala pa bodo ob rodnem letu dala že precej sadja.

To bi bil lep vir dohodka, saj tovarni Beisad primanjkuje industrijskega sadja. Če bi posekali grmičevje in robido, bi lahko naredili donosen nasad malin.

Pa še nekaj. Mnogo paketov pride iz ZDA v Belo krajino. Menda se pa ni nihče spomnil, da bi zaprosil za nekaj, kar bi koristilo skupnosti: za razna semena, n. pr. koruze, pšenice, ječmena itd., take vrste, ki bi ustrezale našemu podnebnju in zemlji.

ki je odporna proti suši in katere donos je višji. Tako bi si sami izboljšali težak položaj.

Z »belim premogom« smo v Sloveniji na dobrem. Bogastvo vodnih sil pa je odvisno od množine padavin in od padca tal. Glede prvega je Bela krajina na slabšem, v drugem oziru smo pa na boljšem. Ravno v Adlešičih pri Pobrežju je padeč Kolpe precejšen. Tudi naraščanje in padanje Kolpe znaša le okrog 2½ do 3 m, ako je izredno sušno leto. Morda bi tudi lahko zgradili hidrocentrale, v zvezi z njo pa bi ustanovili kaku industrijsko podjetje. To bi bilo neprecenljivo vrednost za te kraje.

V Kočevju bo treba urediti tržni prostor

Kakor v drugih mestih imamo tudi v Kočevju tržni prostor ali trg. Ta trg pa je sila strošan, mislimo glede ureditve. Prodajalci imajo blago kar na tleh. Za nekaj stojišč bo pa moral LOMO Kočevje že najti sredstva, saj pobira pristojbine od trgovcev, ki prodajajo blago na trgu. Da tako prodajanje sočinja, sadja in drugega ni higienično, ni treba še posebej poudarjati.

Ali bi se ne dalo drugače?

Čeprav smo sredi poletja, delajo naši rudniki s polno paro in je povpraševanje po premogu tolikšno, kakor morda nikoli. Povsem razumljivo je torej, da marsikateri potrošnik pomisli, kako bo s kurjavo aredi zime. Nič čudnega torej, da si pokušaja preskrbeti za zimo drv, čeprav so prav tako draga kakor premog.

Vse to je pri toliknem zanimanju razumljivo. Prav zavoljo tega pa je manj razumljivo, kar pripoveduje kmet iz Podbohorja: »Drva praviš? Teh je pri nas na Bohorju nič kočko. In kakšnih! Suhilci! Pri tem se nekam navihano nasmiham, potem pa razloži, da je na »bivšem graj« v »Sinskem« po tleh suhilci drv in lesa toliko, da se ne vidi čez nje; da se zdavnaj ni odstranjen les od snegolovnj in da ga je toliko, da ga ne bo mogoče kmasu pokuriti in pravi še, da še marsikaj ni v redu po gozdovih.

Pri tem se mora človek le zamisliti. Ali mora les - suh, kakor pravi kmet, čeprav morda res ni za drugo rabo, kakor za kurjavo, najti koeo, ko bi bil vendar našemu delovnemu človeku v mestu in tudi drugod pomagal krvavo potreben, zlasti priščo pomanjkanja premog? Ali ne bi mo-

gli takega lesa za drva, če že ne drugega, prodati na kraju samem po primerne nižji ceni. Mar ne bi bilo to bolje, kot da gnije v gozdovih? Če je mogoče, zakaj ne bi vključili koristih obeh, potrošnika in prodajalca?

A. J.

V podeželskih krajih bodo še imeli privatne gostilne, v večjih jih bodo pa ukinili

Gospodarski svet okraja Krško je že razpravljalo o reorganizaciji gostinske mreže. Načelno je sklenilo, bodo v podeželskih krajih še privatne gostilne, medtem ko jih bodo v Brežicah, Vidmu - Krškem, Sli - Senovem in Kostanjevici ukinili. Zaradi družine gostilne oziroma gostilne KZ in Vinarskih združb bodo lahko še poslovala, če bodo prilagodili svoje poslovanje novi ureditvi. Nekateri združne gostilne so namreč doleteli poslovala kar se da preprosto. Osebnost v teh gostilnah ni bilo v stalnem službenem razmerju, dobiček so si delili med seboj in podjetjem.

Državna gostinska podjetja bodo spreminjala svojo organizacijo le toliko, da se bodo posamezni obrtniki osamosvojili, vendar bodo pa nadalje ostali v sestavi podjetja.

Reorganizacija bo do kraja izvedena do konca tega meseca.